

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ",

ΕΤΟΣ Ζ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958

| ΑΡΙΘ. 12

Η ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΑΦΕΣΙΣ

Είναι γνωστόν τὸ καθοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ὅτι «ἀμαρτία ἐστὶν ἀνομία.» Ἐκ τούτου προκύπτει σαφῶς ὅτι ἡ ἀμαρτία εἶναι παράβασις καὶ ἐναντίωσις πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἐνέχει, ἐπομένως, τὴν ἐνοχλήν, ὡς ἄμεσον καὶ ἀναπόφρεντον αὐτῆς συνέπειαν, ἣτις ἐξαλείφεται διὰ τοῦς θλιβομένουσ καὶ μετανοοῦντας δι' αὐτήν, δυνάμει τῆς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θυσίας τοῦ Κυρίου, ἐν τῷ φιλεσπλαγγῆν μυστηρίῳ τῆς ἱεράς Ἐξομολογήσεως.

Καὶ πράγματι! Μεγαλειῶδες καὶ καταπληκτικὸν καὶ ὑπερφνὸς εἶναι ὅ,τι κατορθοῦται ἐν τῇ τελέσει τοῦ θείου τούτου ὑποργήματος. Τὸ στοιχεῖον τῆς ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ἐνοχῆς δὲν ἔχει πλέον θέσιν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ μετανοήσαντος καὶ εὐλογοῦσ ἐξομολογηθέντος χριστιανοῦ. Ἡ συγγνώμη καὶ ἡ ἄφεσις ἐπὶ τοῖς πλημμελήμασι πλουσία παρέχεται ὑπὸ τῆς ἀπείρου ἀγάπης τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς. Τοιοντοτρόπως, ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ ρύπου τῆς ἀμαρτίας ἀποκαθαίρεται. Λευκὴ ὡς ἡ χιὼν προβάλλεται. Ὁ μετὰ τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς νῦκὸς δεσμὸς ἀποκαθίσταται. Καὶ ἡ θεία Χάρις, διὰ τῶν ὁρατῶν σημείων τοῦ Μυστηρίου ἐπὶ τὸν ἐξομολογηθέντα διοχετευθεῖσα, εἰς βίον ὑπερφυσικὸν καθοδηγεῖ καὶ εἰς ἀπόκτησιν οὐρανίων ἀγαθῶν ἐνισχύνει. Διὰ τοῦτο ὡς «δεύτερον βάπτισμα» τὸ τῆς Μετανοίας μυστήριον χαρακτηρίζεται καὶ παρὰ τὸ λουτρόν τῆς ἱεράς Κολυμβήθρας καὶ τοῦ μαρτυρίου τοποθετεῖται. Διότι «τρία βαπτίσματα καθαρτικὰ πάσης οἰασθήποτε ἀμαρτίας ὁ Θεὸς τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων ἐδωρήσατο· λέγω δὲ τὸ τοῦ ὕδατος καὶ πάλιν τὸ διὰ μαρτυρίου τοῦ ἰδίου αἵματος καὶ τρίτον τὸ διὰ δακρύων».

Κατὰ λογικὴν καὶ δογματικὴν, ἐπομένως, ἀκολουθίαν ὁ ἐπὶ τῆς Μετανοίας Πρεσβύτερος, ὡς ἀποκαλεῖ τὸν ἐξομολόγον ὁ ἱστορικὸς Σωκράτης, «οὐ πόρνον ἀποσειέται . . . οὐ μέθυσον ἀποστρέφεται, οὐκ εἰδωλολάτρη βδελύττεται, οὐ λοιδίωρον ἀπελεύνει, οὐ βλάσφημον ἀποδιώκει, οὐκ ἀλαζόνα, ἀλλὰ πάντας μετα-

ποιεῖ», ὡς ἐκθέτει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Διαφορετικῆ τοῦ πνευματικοῦ Πατρὸς στάσις ἐναντι τοῦ ἐξομολογουμένου ἐντόνως καταδικάζεται, ἐφ' ὅσον ὑπὸ τῶν ἁγίων Πατέρων τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας ὁμοφώνως ὡς «ιατρεῖον ἀνααιρετικὸν τῆς ἁμαρτίας» θεωρεῖται καὶ ὡς «χωνευτήριον» αὐτῆς χαρακτηρίζεται.

Τὴν ἐν τῷ Μυστηρίῳ διαλάμπουσαν θείαν συγγνώμην θανμάτων ὁ τοῦ προσφάτου παρελθόντος ἐκκλησιαστικὸς ρήτωρ Ἑλίης Μηριάτης, μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει τὰ ἐξῆς: «Ἐγὼ ἐλόγιασα, πὼς τὸ νὰ ἐσταυρώθῃς καὶ νὰ ἀπέθανες δι' ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλόν, τοῦτο νὰ ἦτο τὸ μεγαλύτερον σημάδι τῆς ἀγάπης σου· μὰ ἐγὼ τώρα γνωρίζω, πὼς ἡ ἀγάπη σου, μοῦ κάνει καὶ ἄλλην μεγαλύτεραν χάριν. Ἐγὼ πταίω εἰς σὲ τὸν Θεόν μου, ὅπου μὲ ἐπλασες, ὅστις μὲ ἐξηγόρασες καὶ ἐσὺ δὲν ζητεῖς ἀπὸ ἐμὲ ἄλλην εὐχαρίστησιν, παρὰ ἓνα λόγον: «Ἥμαρτον». Μὲ ἓνα λόγον μὲ σ υ γ χ ω ρ ε ῖ ς μ έ σ ο ν τ ο ῦ Π ν ε υ μ α τ ι κ ο ῦ . . Π ῶ ς νὰ ὀνομάσω τέτοιαν ἀγάπην; Δὲν ἤξεύρω. Τοῦτο ἤξεύρω, πὼς ἔπρεπεν ἢ ποτὲ νὰ μὴν ἁμαρτήσω ἢ ἁμαρτάνοντας εὐθὺς νὰ μετανοῶ».

Καὶ ἀληθῶς. Ὁ Πνευματικὸς Πατὴρ εἶναι ὄργανον εἰς σωτηρίαν. Εἶναι ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Σωτήρος Χριστοῦ τοποθετημένος διὰ νὰ λύῃ, ὡς ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινάς σώσῃ.» Ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι ὁ εὐδρισκόμενος πλησίον τοῦ Πνευματικοῦ πρὸς ἐξαγόρευσιν τῶν ἁμαρτιῶν χριστιανὸς ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ διαβλέπει τὸν Σωτήρα Χριστόν. Αἰσθάνεται πλουσίαν τὴν χάριν νὰ διαποτιζῆ τὴν ἐσωτερικὴν του ὑπόστασιν, ὅταν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τοποθετῆται τὸ ἱερὸν ἐπιτραχήλιον τοῦ Ἱερέως. Ἀγάλλεται τὸ πνεῦμά του, ὅταν ἀκούῃ τὴν Εὐχὴν: «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν . . πρόσδεξαι τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ δούλου σου (. .) καὶ εἴ τι ἐπλημμέλησεν . . ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόφρων Θεὸς συγχώρησον». Διότι κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν ἔχομεν τὴν ἔκχυσιν τῶν θησαυρῶν τῆς θείας Ἀγάπης.

Τοιοιουτρόπως, διὰ τῆς «Συγχωρητικῆς Εὐχῆς» ἐπισφραγίζεται καὶ τελειοῦται τὸ Μυστήριον, τοῦ ὁποῦνο κύριος καὶ ἀποκλειστικὸς σκοπὸς εἶναι ἡ συγχώρησις τῆς μετὰ τῆς ἁμαρτίας συνδεομένης ἐνοχῆς. Καὶ διὰ τοῦτο, πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτῆς τῆς συγχωρήσεως, οἱ πόθοι καὶ αἱ νοουθεσίαι καὶ τὰ ἐπιτίμια καὶ ὄλος γενικῶς ὁ ἅγιος κόπος τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς κατευθύνεται. Παρακαλεῖ καὶ δέεται καὶ ἱκετεύει διὰ νὰ ἐλκύσῃ ἐπὶ τὸν ἐξομολογηθέντα τὴν Χάριν τῆς ἀφέσεως, ἥτις μόνον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ παρέχεται καὶ μέσῳ τοῦ Πνευματικοῦ, ὡς ὄργανον τοῦ Θεοῦ, διοχετεύεται.

Ἐλαβε, βεβαίως, διὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἐν συνεχείᾳ

διαδόχων αὐτῶν ὡς ἐνταλτήριον αἰώνιον τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου «ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε κεκοράτηνται», ἀλλὰ δὲν συγχωρεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ. Δὲν ἐνεργεῖ κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς βουλήσεως αὐτοῦ. Δὲν δύναται νὰ χρησιμοποῖῃ τὸν τὸν Λατίνων συγχωρητικὸν τύπον «ego te absolvo» (ἐγὼ συγχωρῶ τὰς ἁμαρτίας). Ταπεινῶς καὶ ἱκετευτικῶς καταφεύγει πρὸς τὸν ἐλεήμονα Θεὸν, ἵνα προσδεχθῇ τὴν ἐξομολόγησιν καὶ παράσχη εἰς τὸν ἐξομολογηθέντα τὴν ἄφεσιν. Πᾶσαι αἱ συγχωρητικαὶ Εἰχαὶ αἱ διὰ τὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως ὑπὸ ἁγίων Πατέρων συντεθεῖσαι καὶ εἰς ἐπίσημον χρῆσιν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τεθεῖσαι, τοιαύτην ἀποψιν στηρίζουν. Εἶναι εὐκτικαὶ καὶ οὐχὶ ἀποφαντικαί. Εἶναι παρακλητικαὶ καὶ οὐχὶ προστακτικαί. «Ὁ Θεὸς συγχωρήσαι σοι δι' ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ πάντα καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι», λέγει εὐχόμενος ὁ Πνευματικὸς πρὸς τὸν ἐξομολογηθέντα. Ὁ Πνευματικὸς δὲν εἶναι ὁ συγχωρῶν. Μεταφέρει τὴν συγχώρησιν ἐκ τοῦ ἀπίστου ὠκεανοῦ τῆς θείας Ἀγάπης καὶ ἐξαγγέλλει ταύτην ἐνώπιον τοῦ μετανοούντος. Εἶναι ἐξουσιοδοτημένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς τοῦτο καὶ ἐνεργεῖ «ὡς ἀντιπρόσωπος ἅμα καὶ ὡς ὄργανον τοῦ Χριστοῦ». Εἶναι ἐντεταλμένος ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ἵνα ὑπηρετῇ ἐν τῷ Μυστηρίῳ καὶ παρέχῃ ὡς τοιοῦτος πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν τοῦ χριστιανοῦ. Ὁ Θεὸς, λοιπόν, καθαίρει καὶ συγχωρεῖ καὶ τὰς «ἁμαρτίας ἡμῶν φέρεται καὶ περὶ ἡμῶν ὀδονᾶται».

Παρὰ ταῦτα εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας προσοχῆς, ὅτι ἐν τῇ τοιαύτῃ συγχωρήσει ὁ Πνευματικὸς δὲν ἔχει θέσιν ἁλοῦ καὶ παθητικοῦ ὄργανου. Ἐκτιμᾶται ὑπὸ παντός Ὁρθοδόξου, στοιχοῦντος τῇ μακροαίῳ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Παραδόσει, ὡς σημαντικώτατος καὶ ἀπαραίτητος παράγων, μέχρι σημείου, ὥστε ἄνευ αὐτοῦ ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ μὴ δύναται νὰ ἀπολαύσῃ τὰ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ συνδιαλλαγῆς ἀπερίγραπτα ἀγαθά. Ὁ ἄσωτος υἱὸς κατέφυγε μετανοῶν καὶ ὁμολογῶν τὴν ἁμαρτίαν του πρὸς τὸν Πατέρα καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν ἐζητήσεν. Ἀλλὰ τὴν «στολὴν τὴν πρώτην», τὸ ἐνδυμα τῆς καθαρότητος, τὸ ὁποῖον ἐνεδύθη κατὰ τὸ βάπτισμα καὶ ἔφερε καθ' ὃν χρόνον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Πατρὸς διέτριβεν, οἱ δοῦλοι προσεκόμισαν εἰς αὐτὸν κατὰ διαταγὴν τοῦ Πατρὸς. Οἱ ἄσωτοι καὶ οἱ ρερυτωμένοι, ἀλλ' ἐν μετανοίᾳ προσερχόμενοι τῷ Θεῷ, λαμβάνουν ἄφεσιν παρ' Αὐτοῦ, «τῇ ὁρατῇ συνεργείᾳ» ὁμῶς τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς.

Ἔλαβεν, ἐπομένως, ὁ Ἱερεὺς ἐξουσίαν παρὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ταύτην ἀσκεῖ ὡς «κατ' ἐνώπιον Θεοῦ», ἐν ὀνόματι Θεοῦ καὶ ἐν τῇ δυνάμει Αὐτοῦ. Ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ ἐνεργεῖ, ἵνα μὴ - ἐκ πλάνης - τὸν πολυεσπλαγχνον Θεὸν ἐγωϊστικῶς ἀντικα-

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἐκ τῆς σήμερον ἀρχίζει εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἡ δημοσίευσίς μιᾶς σειράς «ἀδελφικῶν γραμμάτων» πρὸς τοὺς ἱερεῖς, τὰ ὁποῖα ἔχουν γραφῆ ὑπὸ ἐνθουσιώδους, πεπειραμένου καὶ κατὰ πάντα ἐκλεκτοῦ κληρικοῦ ἱεροκήρυκος. Πρόκειται περὶ οἰκοδομητικῆς μελέτης, γραφείσης εἰς τύπον προσωπικῶν γραμμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξετάζονται τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἱερέων. Τοιοῦτοτρόπως ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀντιθέσεως θὰ προκύβῃ ἀφέλεια. Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ διαθέσῃ στήλας αὐτοῦ πρὸς συζήτησιν ἐπὶ τῶν λεγόμενων εἰς τὰ ἀδελφικά ταῦτα γράμματα.

1.

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἐκ τῆς πύρας πού ἀπέκτιθα ἐπὶ εἰκοσιπενταετηρίαν καὶ πλέον ὡς καθηγητής, ὡς ἱεροκήρυξ, ὡς κατηχητής καὶ πνευματικός, καὶ λόγῳ τῆς ἐπαφῆς μου μὲ τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ἰψίστου, πού ζοῦν στὰ χωριά καὶ στὶς πόλεις, θὰ ἤθελα ἐπάνω στὴ συζήτησιν πού κάναμε κάποτε γύρω ἀπὸ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἱερέως, νὰ μὲ προσέξῃς νὰ διατυπώσω ὅσα προφορικῶς σοῦ ἀνέπτυσσα ἡ γὰρ, ἕνας περισσότερο ἡλικιωμένος καὶ περισσότερο πεπειραμένος μπορεῖ νὰ σοῦ εἶναι ἔστω ἕνας πάσσαλος πού θὰ σὲ στηρίξῃ στοὺς βορριάδες, ἀν θεωρῆς τὸν ἑαυτὸ σου εὐγενικὸ δένδρακι. Ἐπειτα, ὅπως λέγει καὶ τὸ σοφὸν λόγιον, «ἀδελφός ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὀχυρά καὶ ὑψηλή, ἰσχύει ὡσπερ θεμελιωμένον βασίλειον» (Παροιμ. 18,19). Εἶναι, ἀδελφέ, ὠραῖο πρᾶγμα καὶ εὐλογία Θεοῦ μιὰ ψυχικὴ ἐπικοινωνία μεταξὺ κληρικῶν, κ' ὅταν στίς γραμμῆς των τυπικὰ διαφέρουν, σὲ κλῆμα μάλιστα ἀγάπης, ἐνδιαφέροντος καὶ κατανήσεως ὅταν μπροστά μας ἔχουμε κοινὴν πίστιν, κοινὴν ἀποστολὴν καὶ κοινὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ ὅταν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι κυκλωμένοι ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἐξωτερικοὺς καὶ ἐσωτερικοὺς πειρασμοὺς ἀναζητοῦμε τὰ ὅπλα τῆς ἀμύνης καὶ τὰ φάρμακα τῶν πληγῶν, πού μᾶς ἀφίνουν πολλάκις οἱ μάχες κατὰ τοῦ κακοῦ, πού καὶ σύ, ἀσφαλῶς, μισεῖς.

ταστήσῃ ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ θεοῦ λειτουργήματος. Λαμβάνει, ὡς καθορίζει ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, τὴν θέσιν τοῦ μεσίτου μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ Θεοῦ καὶ τὴν συγχώρησιν τοῦ Μεγάλου Θεοῦ ἐξαγγέλλει εἰς τοὺς μετὰ βαθείας κατανύξεως καὶ συντριβῆς ἐξομολογηθέντας, οἱ ὁποῖοι μετὰ ταῦτα ἀπέρχονται ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλίασει καὶ μετὰ τῆς βεβαιότητος, ὅτι ἔτυχον τῆς πλήρους ἀφέσεως ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

Ἄρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΜΠΑΡΔΑΚΟΣ
Διευθυντὴς τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως
παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ

Θά σοῦ μιλήσω σάν ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, σάν χριστιανὸς πρὸς χριστιανὸν καὶ σάν κληρικὸς πρὸς κληρικὸν καὶ ἔτσι θά θέσουμε τὸ ζήτημα, πού θά μᾶς ἀπασχολήη στα μεταξὺ μᾶς γράμματα, γιὰ νὰ ὠφεληθῶ κι' ἐγὼ καὶ ἐσύ καὶ ἐκεῖνοι πού θά διαβάσουν. Ὅσα λέγαμε, μείνανε τότε μεταξὺ μᾶς. Φρονῶ πὼς πρέπει νὰ τ' ἀκούσουν κι' ἄλλοι γιὰ νὰ προκύψῃ γενικώτερη ὠφέλεια, μιὰ καὶ ὁ ἀ'Εφημέριος» μᾶς δίνει τὸ μπαλκόνι του νὰ φωνάξουμε δημοσίᾳ. Θά κρατήσουμε τὰ θέματα στὴν ἀντικειμενικότητα καὶ στὴν ἀλήθεια, κι' ἂν κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο μᾶς πέφτῃ ἀπὸ κακὴ ἐκτίμησι τῶν πραγμάτων ἔξω, θά τὸν διορθώσῃ ὁ ἄλλος πού, ἀπὸ τώρα τὸν παρακαλῶ νὰ μᾶς προσέξῃ καὶ νὰ ἐπέμβῃ στὴ συζήτησί μας. Δίπλα σου, φυσικά, ἔχεις τὸν κοινὸ μας Πνευματικὸ Πατέρα, τὸν Ἐπίσκοπο, πού δὲν παύει νὰ σοῦ δίνῃ τὴν προστασία του, γιὰτι σὲ πλησίασε μὲ τὴ Χάρι τοῦ Θεοῦ στοῦ ἁγίου Θουσιαστήριον, μπροστὰ στοῦ βωμὸ τῆς μεγάλης Θουσίας. Σοῦ ἔδωσε, κατ' ἐντολὴν τοῦ Κυρίου μας, τὸ μέγιστον τῶν ἀξιωμάτων, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, εἶπα, καὶ τὴν χαρὰν νὰ εἶσαι ὄχι ἀπλοῦς τσοπάνης μᾶς ἀλόγου ποιίμνης, ἀλλὰ λογικῶν προβάτων, πού πολλάκις, μᾶς περνοῦν σὲ πλοῦτο γνώσεων ἴσως δέ, γιὰτι νὰ τὸ ἀποκρῦψουμε; δὲν ἀποκλείεται κι' αὐτό, σὲ ἀρετῇ, καὶ μὲ τὴν ἅγια τους ζωὴ νὰ μᾶς ἐλέγχουν. Γιὰτι καὶ σὺ θά παραδεχθῆς πὼς δὲν γίνεται ἀξιοποίησις τοῦ ἀξιώματός μας μὲ τὰ πλατεῖά μας ράσα ἢ μὲ τὴν ἐπιμήκυνσι τῆς γενειάδος μας. Βέβαια δὲν τὰ λέγω γιὰ σένα προσωπικῶς, αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ θυμᾶμαι μάλιστα τὸ πετυχημένον σου ρητὸ πὼς «τὸ ράσο δὲν κάνει πάντοτε τὸν παπᾶ». Τὰ λέγω σὲ πολλούς, πού θά ἐφρόνουν πὼς τὸ τύλιγμά μας μέσα στοῦ μαῦρο πλατὺ ὕφασμα εἶναι ἀρικετὸ νὰ μᾶς δικαιώσῃ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μᾶς ἐπιβάλῃ ἐπάνω στίς συνειδήσεις τῶν πιστῶν. Στὸ γράμμα μου αὐτὸ δὲν θά μπῶ στὴν οὐσία, γιὰτι ἔχα σκοπὸ νὰ ὀλοκληρώσω μὲ τὴν ἀλληλογραφία μου αὐτὴ τὰς σκέψεις μου ἐπάνω στὴν προσωπικότητα τοῦ ἐκλεκτοῦ τοῦ Θεοῦ, πού λέγεται ἱερεὺς. Ἐσύ πού θά διαβάσῃς αὐτὰ μου τὰ γράμματα μπορεῖς νὰ μὲ βοηθήσῃς γιὰ τὴν καλύτερην ἀρτίωσί τους, ὥστε ὅλοι μᾶς νὰ ὠφεληθοῦμε ἀπ' τὴν πνευματικὴν αὐτὴ συζήτησι. Θά μιλήσουμε ἐπάνω στα πράγματα, στὴν οὐσία, σὲ ἐποχὴ ἀπεραντολόγου φλυαρίας τοῦ κόσμου πού μᾶς σερβίρει, σὲ λογοτεχνικὸ, δῆθεν ὕφος, τὰς ἀνοησίας τῆς παραστρατημένης διανοίας καὶ ἀρρωστημένης καρδιάς. Καὶ πρέπει ν' ἀρχίσουμε νὰ ἐξετάσουμε τὸν ἱερέα μᾶς πρῶτα, ἀφοῦ κι' ἐμεῖς εἴμεθα ἄνθρωποι, σάν ἄνθρωπο. Τώρα, ἂν θέλῃς, μάζεψε καὶ τὰ παιδάκια σου γύρω, ν' ἀκούσουν, γιὰτι, ποὺὸς ξέρει; μπορεῖ νὰ ἠλεκτρισηθῇ κανένα ἀπ' αὐτὰ καὶ νὰ θελήσῃ νὰ γίνῃ ἱερεὺς. Δυστυχῶς δὲν μᾶς ἐσυνήθισαν οἱ πολλοὶ ἀπ' τοὺς ἱερεῖς στὴ μορφοποίησιν ἱερατικῶν χαρα-

ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ

IV.

Στοὺς ἱερεῖς ἐμπιστεύθηκεν ὁ Θεὸς τὴν προστασία τῆς Οἴκουμένης.

516. Οἱ περισσότεροι ὅμως ἀπὸ τοὺς προστατευόμενους ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς εἶναι δεμένοι μὲ βιωτικὰς φροντίδας· κι' αὐτὸ τοὺς κάνει ἀπροθυμότερους γιὰ τὴν ἀπασχόλησίν τους μὲ πνευματικὴ δουλειά. Γιὰ τὸ λόγον αὐτὸ ὁ δάσκαλος βρίσκεται στὴν ἀνάγκη νὰ σπέρνῃ, σὰν νὰ εἰποῦμε, κάθε ἡμέρα, μήπως καὶ μπορέσῃ, μὲ τὴ συνέχεια αὐτῆ, νὰ συκρατήσουν οἱ ἀκροατὲς τοῦ τὸ κήρυγμα τῆς διδασκαλίας του. Γιατὶ βέβαια καὶ ὁ ὑπεβρολικὸς πλοῦτος καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς ἐξουσίας καὶ ἡ ράθυμη διάθεσι, πού τὴ γεννᾷ ἡ τρυφηλότητα, κι' ἄλλα πολλὰ ἐκτὸς ἀπ' αὐτά, συμπνίγουν τοὺς σπόρους πού ρίχνουμε· καὶ συχνὰ μάλιστα ἡ πυκνότητα τῶν ἀγκαθιδῶν δὲν ἀφήνει τὴ σπορά, οὔτε ὡς τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς νὰ φθάσῃ. Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' αὐτά, καμμιὰ φορά, καὶ ἡ ὑπέρομη θλίψη καὶ οἱ ἀνάγκες τῆς φτώχειας καὶ οἱ ἀδιάκοπες στενοχώριες, κι' ἄλλα τέτοια πού εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὰ προηγούμενα, ἀπομακραίνουν τὴν προσήλωσίν τους ἀπὸ τὰ θεῖα. Κι' ἀπὸ τ' ἄτοπα πού

κτῆρων. Τὰ παιδιὰ τῶν ἱερέων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τρέπονται εἰς κατὰκτησιν ἐπαγγελματικῶν θέσεων, πού ἔχουν τὸ ἠθικῶς ἀνεύθυνον καὶ τὸ ὑλικῶς προσοδοφόρον.

Σοῦ εἶπα πολλὰ εἰσαγωγικὰ καὶ σοῦ ζητῶ συγγνώμη. Τώρα στὸ δεῦτερο γράμμα θάρχισουμε ἀμέσως ἀπ' τὴ ρίζα. «Ὁ Ἱερεὺς σὰν ἄνθρωπος.»

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ x.

συμβαίνουν, οὔτε ἓνα ἐλάχιστο ποσοστὸ δὲν τοὺς εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ πάρουν εἶδῃση. Γιατὶ πῶς θὰ γίνῃ αὐτό, ἀφοῦ τοὺς περισσότερους δὲν τοὺς ξέρουν οὔτε κἀν ἀπὸ τὴν ὄψῃ τους;

517. Κι' ὡς πρὸς μὲν τὰ καθήκοντά του στὸ λαό, τόσο μεγάλες εἶναι οἱ δυσχέρειες ποὺ ἔχει· ἀν δὲ ἐξετάσῃ κανένας καὶ τὰ χρέη του πρὸς τὸ Θεό, θὰ βρῇ τὰ πρῶτα ἀνύπαρκτα· τόσο πολὺ μεγαλύτερη καὶ προσεκτικώτερη πρέπει νὰ εἶναι ἡ προσπάθειά του γι' αὐτά.

518. Γιατὶ, ἂς συλλογισθῇ ὁ καθένας πόσο τέλειος πρέπει νᾶναι αὐτὸς ποὺ μεσιτεύει γιὰ ὅλη τὴν πόλιν! Καὶ γιατί λέω τὴν πόλιν; γιὰ ὅλη τὴν οἰκουμένη· καὶ παρακαλεῖ τὸ Θεὸ νὰ γίνῃ ἕλεως στίς ἀμαρτίες ὅλων μας· κι' ὄχι μονάχα τῶν ζωντανῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πεθαιμένων. Γιατὶ ἐγὼ τοῦλάχιστον πιστεύω, πῶς ἡ παρρησία ποὺ ἔχει ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ προφήτης Ἑλίας, δὲν φθάνει ποτὲ γιὰ μιὰ τόσο μεγάλη μεσίτευση. Γιατὶ σὰν νᾶχη πάρει ἐπάνω του τὴν εὐθύνη γιὰ ὅλο τὸν κόσμον, ἡ σὰν νᾶτανε αὐτὸς ὁ πατέρας ὀλονῶν, ἔτσι πλησιάζει τὸ Θεό· καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ πάψουν οἱ πόλεμοι παντοῦ· καὶ νὰ σταματήσουν οἱ ἀναταραχές· καὶ τοῦ ζητᾶ νὰ στείλῃ εἰρήνην, καλοχρονιές, καὶ γρήγορην ἀπαλλαγὴ τοῦ καθενὸς ἀπὸ κάθε ἐπικείμενο κακό, καὶ στὴν ἰδιωτικὴ καὶ στὴ δημόσια ζωὴ του. Καὶ πρέπει αὐτὸς τόσο πολὺ νὰ διαφέρῃ σ' ὅλα ἀπὸ ἐκείνους, γιὰ τοὺς ὁποίους παρακαλεῖ, ὅσο εἶναι εὐλογο νὰ διαφέρῃ ἓνας προϊστάμενος ἀπὸ τοὺς προστατευόμενούς του.

519. Ὅταν δὲ ἱερουργῇ τὴν φρικτότατη θυσία καὶ ἐπικαλῆται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ βρῖσκειται σὲ ἀδιάκοπην ἐπαφή μὲ τὸν κοινὸ Δεσπότην ὅλων μας, πὲς μου, ποῦ νὰ τὸν κατατάξωμε; καὶ πόση καθαρότητα καὶ πόσην εὐλάβεια δὲν θ' ἀξιῶσωμε νᾶχη, αὐτός; Γιατὶ σκέψου, τί χέρια πρέπει νᾶναι αὐτὰ ποὺ διακονοῦν σ' αὐτὸ τὸ μυστήριο· καὶ ποιά πρέπει νᾶναι ἡ γλῶσσα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀναβρᾶνε τὰ λόγια ἐκεῖνα· καὶ

πόσον ανυπέμβλητα καθαρώτερη και αγιώτερη, από τὸ καθετί, πρέπει νάβαι ἐκείνη ἡ ψυχὴ, πού θά ὑποδεχθῆ τὸ ἀσύγκριτον αὐτὸ Πνεῦμα;

520. Ἐκείνη τῆ στιγμῆ, και οἱ Ἄγγελοι παραστέκουν στὸν ἱερέα· και πρὸς τιμὴν ἐκείνου, πού σφαγιαζεται, ὀλόκληρο τὸ ἅγιον βῆμα και ὅλος ὁ τόπος γύρω ἀπὸ τὴν ἀγία Τράπεζα γεμίζει ἀπὸ οὐράνιες δυνάμεις.

521. Και τὸ ὅτι πραγματικὰ συμβαίνει αὐτό, φθάνουν για νὰ πεισθῆ κανεῖς, τὰ ὅσα τῆ στιγμὴν ἐκείνη γίνονται. Ἐγὼ ὅμως ἄκουσα και κάποιον πού ἀνιστοροῦσε κάποτε, ὅτι κάποιος γέροντας πού ἦτανε ἀξιοθαύμαστος ἄνθρωπος κ' ἔβλεπε συχνὰ ὀράματα, τοῦ ἔλεγε πῶς εἶχε καταξιωθῆ νὰ ἰδῆ ἓνα τέτοιο φανέρωμα· κι' ὅτι κατὰ τῆ στιγμὴν ἐκείνη εἶδεν — ὅσο τὸ βαστοῦσαν τὰ μάτια του — πλῆθος ἀπὸ Ἄγγελους, πού φοροῦσαν ἀστραφτερές στολές και πού περικύκλωναν τὸ θυσιαστήριο, με χαμηλωμένα τὰ μάτια τους· ὅπως βλέπει κανεῖς νὰ κάνουν οἱ στρατιῶτες, ὅταν εἶναι παρὼν ὁ Βασιλέας. Κ' ἐγὼ εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό.

522. Και κάποιος ἄλλος ὅμως μοῦ διηγῆθηκε, πού δὲν τᾶκουσεν ἀπ' ἄλλον, παρὰ καταξιώθηκε νὰ τὸ ἰδῆ και νὰ τ' ἀκούσῃ ἀτός του, πῶς αὐτοὶ πού πρόκειται νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν κόσμος μας αὐτόν, ἂν τυχὸν ἔχουν μεταλάβει, με καθαρὴ συνείδηση, τ' ἄχραντα μυστήρια, τῆ στιγμῆ πού ξεψυχοῦν, τοὺς παίρνουν ἀπὸ τῆ Γῆ μας αὐτὴν οἱ Ἄγγελοι, και τοὺς συντροφεύουν, χάρις στὴν ἀγία Μετάληψη πού ἐπῆρανε.

523. Σὺ λοιπὸν δὲν φρίττεις, πού χειραγωγεῖς σὲ μιὰ τόσον ἱερὴ μυσταγωγία μιὰ τέτοια ψυχὴ, και σπρώχνεις πρὸς τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα ἓναν πού φορεῖ στολὴ ρυπαρὴ, και πού ὁ Χριστὸς τὸν ἀπεμάκρυνε ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη ὁμήγηρη τῶν προσκαλεσμένων;

524. Σὰν τὸ φῶς, πού καταυγάζει τὴν Οἰκουμένη, ἔτσι πρέπει νὰ λάμπῃ και ἡ ψυχὴ τοῦ ἱερέα· και τῆ δική μου τὴν ψυχὴ τὴν κυκλώνει τέτοιο σκοτάδι, ὥστε

πάντα της νᾶναι βυθισμένη, καὶ ποτὲ νὰ μὴ μπορῆ ν' ἀντικρύσῃ, μὲ παρρησία, τὸν Κύριό της.

525. Οἱ ἱερεῖς εἶναι τὸ ἀλάτι τῆς Γῆς· καὶ ποιὸς ἄλλος λοιπὸν θὰ μπορούσε ν' ἀνεχθῆ εὐκολὰ τὴν ἐπιπολαιότητά μου καὶ τὴν ἀπειρία μου, ἐκτὸς ἀπὸ σᾶς πού ἐπήρατε τὴ συνήθεια νὰ μ' ἀγαπᾶτε πάρα πολύ;

526. Γιατὶ δὲν πρέπει νᾶναι μόνο κανένας τόσο πολὺ καθαρὸς, ἀφοῦ ἔχει καταξιωθῆ τέτοια μεγάλην ἀποστολήν, ἀλλὰ καὶ πολὺ συνετὸς κ' ἐμπειρὸς σὲ πολλά. Κι' ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ξέρῃ, ἐξ ἴσου καλὰ μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἀγορᾶς, τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, κι' ἀφ' ἑτέρου νᾶναι ξένος ἀπ' αὐτά, περισσότερο κι' ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς πού κατοικοῦν στὰ βουνά.

527. Γιατί, ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ κἀνῃ συντροφιά μὲ ἀνθρώπους πού καὶ γυναῖκες ἔχουν, καὶ πού ἀνατρέφουν παιδιὰ, κ' ἔχουν ὑπηρετικὸ προσωπικὸ, καὶ περιβάλλονται ἀπὸ ἀνεση μεγάλη, κι' ἀναμιγνύονται στὴν πολιτικὴ, κ' ἔχουν μεγάλα ἀξιώματα, πρέπει κι' αὐτὸς νᾶναι ξυπνός. Καὶ λέω ξυπνός, κι' ὄχι πανοῦργος· οὔτε κὼλακας καὶ ὑποκριτής· ἀλλὰ νᾶναι γεμάτος ἀπὸ παρρησία κι' ἀπὸ πνεῦμα ἐλεύθερο, καὶ πού νὰ ξέρῃ νὰ κἀνῃ μιὰ χρήσιμη συγκατάβαση, ὅταν τὸ ἀπαιτῆ ἡ περίστασις· καὶ νᾶναι καὶ ἐνάρετος, μὰ καὶ αὐστηρὸς.

529. Γιατὶ δὲν εἶναι δυνατόν, νὰ φερώμαστε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, σ' ὅλους πού ἔχουν τὴν ἐξάρτησή τους ἀπὸ ἑμᾶς· ἐπειδὴ, οὔτε κ' οἱ γιατροὶ εἶναι λογικὸ νὰ γιατρεύουν μὲ μιὰ συνταγὴν ὅλους τοὺς ἀρρώστους των· οὔτε κι' ὁ καπετάνιος ἓνα τρόπο μονάχα νὰ ξέρῃ, γιὰ νὰ καταπολεμᾷ τίς ἀνεμικές. Καὶ οἱ τρικυμίες στὴν περίστασιν αὐτὴν δὲν ἔρχονται ἀπόξω μονάχα, ἀλλὰ προέρχονται κι' ἀπὸ μέσα. Καὶ εἶναι ἀνάγκη ἀπόλυτη, καὶ λεπτολόγος νᾶναι κανείς· μὰ καὶ νὰ δείχνῃ μεγάλη συγκατάβαση.

530. Ὅλα δὲ αὐτὰ σ' ἓνα μονάχα ἀποβλέπουν. Στὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν οἰκοδομὴ τῆς Ἐκκλησίας.

V.

Ὁ ἱερέας πρέπει νὰ εἶναι ἱκανὸς γιὰ ὅλα.

531. Μεγάλος εἶναι ὁ μοναχικὸς ἀγώνας καὶ ὁ μόχθος του πολὺς· ἂν ὅμως θελήσῃ κανένας νὰ συγκρίνῃ τὶς ταλαιπωρίες πού ἔχει, μὲ τὴν ἱερωσύνη πού ἀσκεῖται καλά, θὰ βρῆ πῶς ἡ διαφορὰ εἶναι τόσο μεγάλη, ὅση εἶναι ἡ ἀπόσταση πού χωρίζει τὸν ἰδιώτη ἀπὸ τὸν Βασιλέα.

532. Γιατὶ ἐκεῖ μὲν, ἔστω κι' ἂν εἶναι μεγάλη ἡ ταλαιπωρία, τὸ ἀγώνισμα ὅμως ἀφορᾷ ἐξ ἴσου καὶ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα· ἀπὸ τὴν ἰδιοσυστασία δὲ τοῦ σώματος ἐξαρτᾶται τὸ περισσότερο ἢ ἐπιτυχία του· κι' ἂν δὲν εἶναι αὐτὸ γερό, ἀπομένει μονάχη τῆς ἢ προθυμία, χωρὶς καὶ νὰ μπορῆ ν' ἀνταποκριθῆ μὲ τὴν πραγματικότητα· γιατί καὶ ἡ αὐστηρὴ νηστεία, καὶ ὁ ὕπνος κατάχαμα, καὶ ἡ ἀγρυπνία, καὶ ἡ ἀναλουσιά, καὶ οἱ μεγάλοι κόποι, κι' ὅλα τ' ἄλλα πού συντελοῦν στὴν ταλαιπωρία τοῦ κορμιοῦ, ὅλα πᾶνε χαμένα, ὅταν δὲν εἶναι γερό αὐτὸς πού πρόκειται νὰ μπῆ στὴ δοκιμασία.

533. Ἐδῶ ὅμως ἡ τέχνη εἶναι τῆς ψυχῆς μονάχα· καὶ δὲν ἔχει καθόλου ἀνάγκη ἀπὸ τὴν εὐεξία τοῦ κορμιοῦ, γιὰ νὰ δείξῃ τὰ προτερήματά της· γιατί, σὲ τί συντελεῖ ἡ σωματικὴ μας δύναμη στὸ νὰ μὴν εἴμαστε οὔτε αὐθάδεις, οὔτε ὀξύθυμοι, οὔτε κ' ἐπιπόλαιοι, ἀλλὰ συγκρατημένοι καὶ συνετοὶ καὶ κόσμιοι, κι' ὅλα τ' ἄλλα, πού μ' αὐτὰ ὁ μακάριος Παῦλος μᾶς συνεπλήρωσε τὴν εἰκόνα τοῦ λαμπροῦ ἱερέα;

534. Αὐτὸ ὅμως, δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὸ ἰσχυρισθῆ κανένας καὶ σχετικὰ μὲ τὴν ἀρετὴ τοῦ μοναχοῦ.

VI.

Περισσότερο ἀπὸ τὸν μοναχὸν ὁ καλὸς προϊστάμενος εἶναι ὑπόδειγμα καρτερίας.

Ἄλλ' ὅπως στοὺς μὲν θαυματοποιοὺς χρειάζονται

πολλά έργαλειά, τροχοὶ δηλαδή καὶ σχοινιά καὶ μαχαίρια, ὁ φιλόσοφος ὅμως ὄλη τὴν τέχνην τὴν ἔχει κρυμμένη μέσα στὴν ψυχὴ του, χωρὶς νάχη καθόλου ἀνάγκη ἀπὸ τ' ἀπόξω,

535. ἔτσι λοιπὸν κ' ἐδῶ, ὁ μὲν μοναχὸς κ' ἀπὸ τῆ σωματικῆν εὐεξία ἔχει ἐπιπρόσθετην ἀνάγκη· κ' ἀπὸ τόπους ποὺ νᾶναι κατάλληλοι γιὰ τὴν ἄσκησίν του, οὕτως ὥστε, οὔτε νᾶναι πολὺ ἀπομακρυσμένοι ἀπὸ τὴ συντροφιά τῶν ἀνθρώπων, μὰ καὶ νάχουν τὴ γαλήνη ποὺ ἔχουν οἱ ἐρημίες, κ' ἐπιπρόσθετα νάχουν γιὰ κάθε ἐποχὴ τὸ προσφορότερο κλίμα· γιατί, τίποτε δὲν εἶναι πιὸ ἀβάσταγο σ' ἓνα ποὺ ταλαιπωρεῖται μὲ νηστεῖες, ὅσο εἶναι οἱ καιρικὲς ἀνωμαλίες. Καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ προσθέσω τίποτε, οὔτε καὶ γιὰ τὶς στενοχώριες ποὺ ἀναγκάζονται νάχουν γιὰ τὴν κατασκευὴ τῶν φορεμάτων τους, ποὺ ἀγωνίζονται νὰ τὰ ἐτοιμάζουν ὅλα μονάχοι τους, οὔτε καὶ γιὰ τὴ συντήρησίν τους.

536. Ὁ ἱερέας ὅμως δὲν θὰ χρειασθῆ γιὰ τὶς ἀναγκές του τίποτε ἀπ' αὐτά, ἀλλὰ εἶναι ἀδιαφόρετος καὶ ἀπλὸς γιὰ καθετὶ ποὺ δὲν εἶναι βλαβερό, κ' ὄλη τὴν ἐπιστήμη του τὴν ἔχει ἀποθησαυρισμένη στὴν ψυχὴ του.

537. Κι' ἀνθαυμάζη κανένας, τὸ ὅτι μπορεῖ κάποιος ν' ἀπομονώνεται καὶ ν' ἀποφεύγη τὴ συναναστροφὴ τοῦ κόσμου, βέβαια κ' ἐγὼ τὸ παραδέχομαι πὼς αὐτὸ εἶναι σημάδι γενναιοψυχίας, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἱκανοποιητικὴ ἀπόδειξη ὄλης τῆς ἀνδρείας ποὺ ἔχει μιὰ ψυχὴ.

Γιατὶ ἐκεῖνος μὲν, μέσα στὸ λιμάνι καὶ δίπλα στὸ τιμόνι, φανερώνει μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὴν πραγματικὴν ἀπόδειξη τῆς τέχνης του. Αὐτὸν ὅμως ποὺ μπόρεσε νὰ σώσῃ τὸ καράβι του μεσοπέλαγα καὶ μέσα στὴν τρικυμία, κανένας δὲν ὑπάρχει ποὺ νὰ μπορῆ νὰ ἰσχυρισθῆ πὼς δὲν εἶναι ἄριστος καπετάνιος.

Μετάφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΥΠΟ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΑΣΕΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΜΙΣΑΛΛΟΔΟΞΙΑΣ

ΕΝΑΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΓΑΛΑΤΑ ΤΗΣ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ
ΠΟΥ ΚΑΤΗΔΑΦΙΣΘΗ ΔΙΑ ΝΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ,
ΤΑ ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥ ΜΕΝΤΕΡΕΣ

Ἡ Κοινότης τοῦ Γαλατᾶ καὶ ἡ
δράσις τοῦ ἀποστάτου κληρικοῦ

Τὸ πνεῦμα τοῦ ἐξωραϊσμοῦ τῆς παληᾶς Τουρκικῆς πρωτευούσης, ποῦ κατέλαβε τὸν τούρκικον πρωθυπουργόν, ἦτο ἐπόμενο νὰ θίξῃ καὶ τὴν ὁμογένεια τῆς Πόλης. Ἄλλ' ἐνῶ δὲν ἐθίγη κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου τῆς διευρύνσεως τῶν δρόμων κανένα μουσουλμανικὸ ἴδρυμα καὶ ἡ σκαπάνη ἐσεβάσθη τὰ τζαμιά, διὰ τίς ἐκκλησίες τίς ἑλληνικῆς οὐδεμία ἐδόθη ξεχωριστὴ προσοχή. Καὶ μᾶ ἀπὸ τίς γνωστότερες ἐκκλησίες, ὁ Χριστὸς τοῦ Γαλατᾶ, μετεβλήθη εἰς ἐρείπια, γὰρ νὰ εὐρυνθῇ ἕνας δρόμος μεγαλύτερος. Ἡ ὁμογένεια παρακολούθησε τὴν κατεδάφισι τοῦ ναοῦ αὐτοῦ μὲ συγκρατημένην βεβαίως τὴν ἀγανάκτησί της καὶ δὲν προέβη σὲ καμμιὰ διαμαρτυρία ἢ κοινότης τοῦ Γαλατᾶ, γιὰτὶ ἦταν βεβαία ὅτι ἡ διαμαρτυρία της θὰ ἀπέβαινε ματαία. Ἔτσι μετὰ τὴν καταστροφὴ τῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ τὰ ἄτακτα στίφη τοῦ Τουρκικοῦ ὄχλου κατὰ τὴν τραγικὴ νύχτα τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1955, αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ πρωθυπουργὸς δίδει προσωπικῶς διαταγὰς διὰ τὴν καταστροφὴν ἐκκλησιῶν πρὸς καλλωπισμὸν τῆς Πόλης. Σήμερα ὁ ναὸς τοῦ Χριστοῦ τοῦ Γαλατᾶ, αὐριον ἄλλος ναὸς τοῦ Σταυροδρομίου, καὶ βραδύτερον ἄλλος ναὸς εἰς ἄλλην περιοχὴν τῆς βασιλίδος. Ἐλείψε ἐντελῶς ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ ἰδρύματα καὶ ἐξέλιπε ἡ κατανόησις τῆς σημασίας, ποῦ ἔχει γιὰ τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα κάθε ἐκκλησία. Ὁ κατεδαφισθεὶς ναὸς τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀνήκει βεβαίως εἰς τοὺς ἱστορικοὺς ναοὺς τοὺς ἀναγομένους εἰς τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν. Ἐχει ἐν τούτοις συνδέσει τὴν ὑπαρξί του μὲ τὴν ζωὴ καὶ τὴν πρόοδο μᾶς χριστιανικῆς ἐνορίας, ποῦ εἶναι ἀπὸ τίς πλέον γνωστὲς καὶ προηγμένες. Ἡ ἐνορία τοῦ Γαλατᾶ στήθηκε πάντοτε ὡς πρότυπον μεγάλης συμβολῆς εἰς τὴν πρόοδον τῆς ὅλης ἑλληνικῆς μειονότητος· τόσον εἰς τὴν πνευματικὴ ὅσο καὶ τὴν κοινωνικὴ ἐκδήλωσι. Ὁ Γαλατᾶς, περιοχὴ μὲ ἐξαιρετικὴ ἐμπορικὴ κίνησι, λόγῳ τῆς τοποθεσίας του πλησίον τῆς θάλασσης, ἔδωκε πάντοτε δείγματα τῶν χαρισμάτων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, σὲ κάθε ἐκδήλωσι μέσα στὸ σύνολο τῶν ἐκδηλώσεων ὅλων τῶν φυλῶν, ἀπὸ τίς ὁποῖες κατοικεῖται. Οἱ ἐκκλησίες καὶ τὰ σχολεῖά της παρέμειναν ὡς οἱ καλύτεροι κράχτες τοῦ πνεύματος τῆς προόδου καὶ τῆς προσκολληήσεως τῶν

ἐλλήνων κατοίκων τῆς εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ τὰς μορφωτικὰς παραδόσεις τῆς. Οἱ ξενητευμένοι ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία ἔλληνες εὕρισαν πάντοτε τὸ καλύτερον καταφύγιο στὸν Γαλατᾶ τῆς Πόλης πρὸς δημιουργία καινούργιας καὶ εὐτυχοῦς σταδιοδρομίας. Οἱ Εὐρυτάνες καὶ Κυκλαδίτες ἀπὸ τὴν Σαντορίνη, τὴν Σίφνο καὶ τὰ ἄλλα νησιά ἐγνώρισαν τὸν Γαλατᾶ ὡς τὴν πλέον πρόσφορη περιοχὴ γιὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τους καὶ τὴν οἰκογενειακὴν ἐγκατάστασί τους. Καὶ μαζὶ μὲ τὰ προσόντα τῆς προόδου καὶ ἐργατικότητος «ἐκουβάλλησαν» ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν ἐλεύθερη πατρίδα τους καὶ τὴν θρησκευτικὴ τους πίστη.

Ἡ μεγάλη ἐνορία τοῦ Γαλατᾶ εἶχε ὀρισθῆ ἀπὸ χρόνων πολλῶν ὡς μία ἀπὸ τὶς τέσσερες χωροεπισκοπῆς τῆς μεγάλης ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως. Παλαιότερη ἐκκλησία τῆς εἶναι ἡ Παναγία ἢ Καφατιανὴ ποὺ στάθηκε μέχρι τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς ἐκκλησία τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, ὅπως ἡ ἐκκλησία τῶν Εἰσοδίων τῆς Καπνικαρέας παραμένει ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Εἰσέβαλεν ὅμως σ' αὐτὴν ὁ σίφουνας τῆς προδοσίας καὶ ἀθλιότητος. Καὶ ἀπὸ ἐνοριακὸς ναὸς ἔγινε ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βίας ὁ ἰδιωτικὸς προσοδοφόρος ναὸς τοῦ Τουρκορθοδόξου ἀποστάτου τῆς ἐκκλησίας, τοῦ περιβοήτου Παπα Εὐθύμη. Ὁ Χριστὸς ἐγνώρισε τὴν ἰδίαν τύχην· διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν βραδύτερον μετὰ τὴν Ἑλληνοτουρκικὴ συμφωνία τῆς Ἀγκύρας τῷ 1930 ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσι τοῦ ἀξέστου ἀνατολίτη ρασοφόρου, ἀφ' οὗ προηγουμένως ὁ ἀσιάτης ἐπιδρομεὺς διήρπασε εἰκόνες πολύτιμες καὶ ξυλόγλυπτα ἀξιόλογα. Δύο ἀκόμη Ἐκκλησίες: τοῦ Ἁγίου Νικολάου, καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων συμπληρώνουν τὴν τετράδα τῶν μεγάλων ἐκκλησιῶν τὶς ὁποῖες εὐλαβήθηκε πάντοτε ἡ ἄλλοτε πολυπληθὴς ὁμογένεια τοῦ Γαλατᾶ καὶ ἡ κάθε μία τῶν ὁποίων εἶχε δημιουργήσει καὶ ἰδική τῆς ἱστορία. Οἱ θαλασσινοὶ προσέφεραν τὰ ἀφιερωμάτα τους εἰς τὸν ἅγιον προσάτη τους καὶ ὁ ἅγιος τῶν Κεφαλληνίων ἐστεγάζετο κατὰ τὸ καλύτερον τρόπο στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ποὺ στάθηκε γιὰ πολλὰ χρόνια καὶ ἡ ἔδρα τῆς χωροεπισκοπῆς τοῦ Γαλατᾶ· καὶ ἐπέρασαν ἀπὸ τὶς ἐκκλησίες τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐνορίας χωροεπίσκοποι καὶ ἱερατικοὶ προϊστάμενοι, ποὺ ἐτίμησαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱεραρχία στὴν μετέπειτα σταδιοδρομία τους.

Ὁ Αἰμιλιανὸς Δάγγουλας καὶ ὁ Ἰωακείμ Μαρτινιανὸς, μητροπολίτης κατόπιν Γρεβενῶν ὁ πρῶτος καὶ Ἐάνθης ὁ δεῦτερος, στάθηκαν προϊστάμενοι εἰς τὴν Παναγίαν τὴν Καφατιανὴν ἀξιόλογοι. Καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων ὁ μετὰ ταῦτα ἀρχιεπιφύλαξ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ ὕστερα μακεδονομάχος μητροπολίτης τῆς Πελαγονείας Ἰωακείμ Φορόπουλος ἀφῆκε σὸ

πέρασμά του ὡς προϊστάμενος, ὡς ἱεροκήρυξ, ἔχνη ἀλησιμόνητα. Ὁ Γερμανὸς Θεοδοῦς, μητροπολίτης κατόπιν Λέρου καὶ Καλύμνου, διετέλεσε χωροεπίσκοπος τοῦ Γαλατᾶ ὑπὸ τὸν ὑψηλὸν τίτλον Λευκῆς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, διὰ τὴν διαδεχθῆ ὁ γηραιὸς ἀλλὰ σεβαστὸς τιτουλάριος ἐπίσκοπος Συνάδων Εὐγένιος· μητροπολίτης κατόπιν Καρπάθου καὶ Κάσσου. Καθηγητῆς καὶ ἱεροκήρυξ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας τοῦ Γαλατᾶ διετέλεσε καὶ ὁ ἀειμνήστος ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Σπυρίδων Βλάχος, πνευματικὸν ἀνάστημα τοῦ τότε Χίου μητροπολίτου Ξάνθης Ἰωακεῖμ Σγουροῦ, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν μετεκάλεσε ἀπὸ τὸν Γαλατᾶ διὰ τὴν ἀνάθεσιν τὰ καθήκοντα ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου εἰς Καβάλλαν. Ὁ σημερινὸς μητροπολίτης Κυδωνιῶν Ἀγαθάγγελος, ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοτέρους ἱεράρχας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, διετέλεσε ὡς τιτουλάριος ἐπίσκοπος Ἐλαίας ὡς χωροεπίσκοπος Γαλατᾶ.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξεν ἡ πλέον συχναζομένη ἐκκλησία τῆς μεγάλης ἐνορίας τοῦ Γαλατᾶ, ἀποτελοῦσα ἰδίαν ἐνορίαν αὐτὴ καὶ χρησιμεύουσα ἐκ περιτροπῆς καὶ ὡς ἔδρα τοῦ χωροεπισκόπου. Ὡς τοιαύτην τὴν εὗρηκε ὁ ἅγιος σίφουνας τῶν βανδάλων τῆς νύκτας τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1955. Σκευὴ καὶ ἄμφια τοῦ σημερινοῦ χωροεπισκόπου, τοῦ Δαφνουσίου Γρηγορίου, ἐπετάχθησαν στοὺς δρόμους καὶ ἐσυλήθησαν ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομεῖς. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἔμεινε ἀνέπαφῃ εἰς τὸν Γαλατᾶ μόνον ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Καφατιανῆς, ὡς ἐκκλησία τοῦ ἀποστάτου καὶ φίλου τῶν τούρκων ἱερωμένου ἀπὸ τὸ Κεσσίκιν τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ Παπα Εὐθύμ. Καὶ σήμερα ποὺ ἡ σκαπάνη κατεδαφίζει διὰ λόγους ἐξωραϊστικούς τὸν ναὸν τοῦ Χριστοῦ ἐν Γαλατᾶ, ὁ ἀποστάτης κληρικὸς ἐμφανίζεται ὡς ὁ ἰδιοκτῆτης καὶ τὸ Ἐβκάφ — ἡ ὑπηρεσία τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιουσιῶν — πρόκειται νὰ καταβάλλῃ εἰς αὐτὸν ἀποζημίωσιν διὰ τὴν κατεδάφισιν τοῦ ναοῦ. Δὲν ἀποζημιοῦνται βεβαίως ἐκκλησιαστικοὶ ὀρθόδοξοι χῶροι, μετὰ ἱστορίαν συνυφασμένην μετὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ὀρθοδόξων Ἑλληνικῶν κοινοτήτων. Ἀλλὰ τονίζεται καὶ ἡ πλευρὰ αὐτῆς τῆς τουρκικῆς ἐκδηλώσεως, ὡς δεῖγμα τῆς ἐλλείψεως τοῦ στοιχειώδους σεβασμοῦ πρὸς τὴν ὁμογένειαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν των. Ὁ Χριστὸς τοῦ Γαλατᾶ θὰ μείνῃ ὡς μία ἀνάμνησις καὶ ἡ νέα μορφή ποὺ θὰ ἀνακύψῃ ἐπάνω ἀπὸ τὰ εἰρηπία του θὰ ὑπενθυμίζῃ πάντοτε τὸ βέβηλον πνεῦμα τῶν ἀλλοδόξων κατακτητῶν.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

«Πέτρον ἀνομινοῦμεν τὸν θερμουργόν, Παῦλον εὐφημοῦμεν δι-
δαγμάτων τὸν φωτουργόν, τοῦ Πατρὸς τοὺς μύστας, τοὺς κήρυ-
κας τοῦ Λόγου καὶ Πνεύματος ἁγίου τοὺς θεοὺς ὄητορας».
(Μεγαλυνάριον)

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Ήτανε σούρουπο πιά, όταν έφυγεν ο καλός μου παιδιάτικος φίλος... Τόν έβλεπα νά κατηφορίζη από τὸ κτήμα καλοστεκούμενος, αερικάτος κι' άλαφροπερπάτητος. Κι' όπως, άντὶς νά στηρίζεται στὸ ραβδί του, τώχτε περάσει στοὺς ὤμους του ὀρίζοντια κ' ἔστηριξε στὶς δύο του ἄκρες τὰ χέρια του, φαινότανε, ὅσο ξεμάχραινε, σάν νά πετοῦσε.

Τόν ἐκύτταζα κ' ἔσυλλογιζόμουνα πόσο ἀπλὸ πρᾶγμα καὶ τί εὐκολο συναπάντημα, πὸ εἶναι ἢ εὐτυχία. Σώνει, άντὶ νά τὴ ζητοῦμε στὰ τετράψηλα κι' άντὶ νά ψάχνουμε νά τὴ ὀροῦμε στὰ τρίσθαθα τῆς γῆς καὶ τῆς θάλασσας, νά τὴ βλέπουμε τὰ μάτια μας, όταν περνᾷ δίπλα μας καὶ μᾶς ἀγγίζει ντυμένη χωριάτικα, σάν καλόκαρδη καὶ χαμηλοβλεπούσα Ρωμηοπούλα.

*

Ἀλήθεια! Πόσο θαυμάσιος, καὶ πόσο ξεχωριστὸς εἶναι ὁ λαός μας. Καὶ μάλιστα ὁ νησιώτικος αὐτός. Δὲν ὑπάρχει, θαρρῶ, στὸν κόσμον ἄλλον ἄλλος λαός, πὸ νᾶναι περισσότερο καλοπροαίρετος, καὶ περρισότερο καλωσυνάτος καὶ γλυκομίλητος. Πουθενᾶ ἄλλοῦ δὲν ἀναδρόζει ἀπὸ τὰ στήθια τῶν ἀνθρώπων, τόσο πλούσια καὶ τόσο καθαρὴ ἢ φλέβα τῆς καλόκαρδης ἀπαντοχῆς καὶ συνομιλίας ὅσο στὸ νησιώτη. Τόν βλέπεις νά γελά σάν παιδί, καὶ νά πνίγη ἄλλες τίς ἀναποδιὰς τῆς ζωῆς στὴν ἀπολυτρωτικὴ δύναμη καὶ στὴ γλύκα τοῦ γέλιου, κι' αἰσθάνεσαι σάν νά κολυμπᾷς κ' ἔσὺ σὲ γαληνῆς χαρᾶς νερά.

Οἱ λογῆς λογῆς παραμυθάδες εἶναι πολλοί, πάρα πολλοί, στὰ νησιά. Καὶ οἱ τραγουδιστάδες ἀκόμη περρισότεροι. Καὶ πῶς νά μὴν εἶναι, πὸ ἀπὸ τὸν πρῶτον ὄρθρο ὡς τὸ βαθὺ δειλινό, τὴν πρώτη καὶ τὴν στερνὴν αἰσθησι τῆς καθημερινῆς ζωῆς τὴν χαρίζουν ἐκεῖ, στὰ εὐλογημένα αὐτὰ νησιά, οἱ γλυκόλαλες τῶν Ἐκκλησιῶν τοὺς καμπάνες;

*

Τὸ βράδυ ὀλοένα κ' ἔξεδίπλωνε τὸ σταχτί του μανδῦα κ' ἔσκέπαζε τὰ πάντα γύρω τριγύρω. Σιγὰ σιγὰ ἔσκοτείνιαζαν τὰ βουνά. Ἐμούντωναν τὰ χωράφια καὶ τ' ἀμπέλια. Ἐμαυρολογοῦσαν, ὀλοένα καὶ περρισότερο οἱ ἔληές. Καὶ πέρα μακριά, ἔθάμπωναν τὰ κρούσταλλα τῆς θάλασσας, τῆς περιφημῆς αὐτῆς θάλασσας τοῦ Αἰγαίου μας, πὸ λίγο προτῆτερα ἔλαμποκοποῦσε

κι' αστραφτε, γεμάτη γοητεία, στο φῶς. Τούτη ἡ ἐξαίσια θάλασσα ἐστάθηκε τὸ λίκνο τῆς μεγάλης μας Φυλῆς. Κι' ἀπὸ τὰ γαλανὰ της βάθη θ' ἀναδύεται πάντα μιὰ Γοργόνα ἢ μιὰ Νεοσίδα Λευκοθέα, καὶ θὰ μᾶς χαρίζῃ — ὅπως ἡ τελευταία στὸν Ὀδυσσεά — τὸ σωσίδιου τοῦ λυτρωμοῦ μας, ἔταν θὰ κινδυνεύωμε νὰ πνιγοῦμε μέσα στ' ἄγρια κύματα κάποιου μας θαλασσοδαρμοῦ.

*

Στὸν οὐρανὸ ψηλὰ ἄρχισαν νὰ φαίνωνται τὰ μεγαλύτερα ἀπὸ τ' ἄστρα. Καὶ βαθείά, πέρα πρὸς τ' ἀκροούρανο τ' Ἀη-Συμεοῦ, ἐξεψυχούσαν τ' ἀπομεινάρια ἀπὸ τὶς πορτοκαλλόχρυσες ἀνταύγειες τοῦ δειλινοῦ· καὶ οἱ βράχοι καὶ τὰ γκρεμνὰ ἀπὸ κάτου ἐφέγγριζαν κ' ἐλάμπιζαν σὰν διαμαντόπετρες. Καὶ πότε πότε, κάποιον ἀνάλαφρο συννεφάκι ἐξεκάμπιζε θαρρετὰ ἀπὸ τὰ βορεινά, κι' ἀρμένιζε στ' ἀνοιχτὰ τ' οὐρανοῦ. Μά, ὅσο νὰ τὸ καλοῖδῃς, ἔσδυνε στὴ βαθυγάλαξην ἄπλα του σὰν καπνός. Ἐφθαστὴ ἦταν ἡ ὁμορφιά τῆς Πλάσης. Κι' ἔλα ἦταν σὰν νὰ τὰχε ραντίσει κάποιον λειτουργικὸ χέρι μ' ἁγιασμό, μὲ τὸ κλωνί μυριστικοῦ βασιλικοῦ. «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας»...

*

Εἶχα καθήσει ἐπάνω στὸ πέτρινο πεζούλι τῆς ἀπλωτῆς μου ἐξοχικῆς ἀδλῆς, καὶ τριγυρισμένος ἀπὸ τὴ θείαν ἐκείνη γαλήνη, ξαναθυθίσθηκα στὴ γλυκεῖα θύμηση τῶν περασμένων.

Κι' ὅπως τότε πού ἤμουνα παιδάκι, ἔβλεπα μπροστά μου δλοζώντανους τὸν παπποῦ μου καὶ τὴ γιαγιά μου. Ὡ! σήμερα, ὅσο περνᾶνε τὰ χρόνια, γίνονται δυστυχῶς πιδὸ δυσκολόδρετοι τέτοιοι ἄνθρωποι σὰν ἐκείνους. Τόσο σωστοὶ σ' ἔλα τους. Τόσο τίμιοι στὸ συναίσθημά τους. Τόσο ἀρχοντικοὶ στὸ φέρεσίμ τους. Τόσο στοχαστικοὶ στὰ λόγια τους. Καὶ μὲ τόσο φλογερὴ πίστη στὸ Θεό.

*

Τριάνα δλόκληρα χρόνια ἔζησε στὴν ἀπόμερην αὐτὴ γωνιά τοῦ νησιοῦ ἢ μακαρίτισσα ἢ γιαγιά μου. Κι' αὐτοθέλητα, οὔτε μιὰ φορὰ στὸ διάστημα αὐτὸ δὲν κατέθηκε στὸ χωριό, ἀλλὰ ἔμενε πάντα της ἐδῶ, μὲ τὰ ἐντὸς της καταρδεύόμενα κι' ὀδάνθιστα ἀπὸ τὸ ζωογόνο νερὸ τῆς ἀγάπης στὸ Χριστό. Ἐτρεμεν ἢ εὐλογημένη, μήπως καὶ μείνουν ὀδυστὰ τὰ καντήλια τοῦ Θεολόγου της, πού ἐκαίανε πάντα τους ἀκοίμητα ἐμπρὸς ἀπὸ τὶς ἄγιες εἰκόνας τοῦ τέμπλου. Καὶ τὸ θαυμαστὸ εἶναι, πῶς ἂν ἔσδυνε

καμμιά φορά κανένα, τὸ διαισθανότανε ἀμέσως, ὅπου καὶ νὰ βρισκότανε τὴ στιγμήν ἐκείνην, καὶ μᾶς ἔστελλε νὰ πάμε νὰ τ' ἀνάψωμε. Καὶ ποτέ της δὲν θυμοῦμαι νὰ λαθέψῃ σ' αὐτό. Γιατὶ πάντα, πλησιάζοντας, ἢ τὸ βρῖσκαμε πραγματικά σβυστό, ἢ νὰ καπνίζῃ ἀκόμη τὸ φυτίλι του στὴ βολιμίδα.

Καὶ τὴ νύχτα—ὡς ἦτανε ἀκόμη κ' ἡ χειρότερη κακοκαιρία— γιὰ νὰ μὴν ταλαιπωρήσῃ κανέναν ἄλλο, ἐσηκωνότανε μόνη της καὶ τ' ἀνάθε. Κ' ἐλάχαινε κάποτε, ὅπως ἦτανε ἡ συγχωρεμένη βαρειά κ' ἔσερνε τίς γαλέντζες της, νὰ παραπατήσῃ καὶ νὰ πέσῃ στὸ πλακόστρωτο τῆς Ἐκκλησιᾶς. Καὶ χωρὶς νὰ φωνάξῃ κανένα, ἔμενε τότες ἐκεῖ ὡς ποὺ νὰ ξημερώσῃ, σιγοψιθυρίζοντας προσευχές.

*

Ὅπως τὸ τετράφυλλο τριφύλλι μέσα στὸ λειβάδι, ἔτσι ἦτανε σπάνια κ' ἐξεχώριζεν ἡ καλωσύνη της. Κάθε πρωτὶ ἔλεγε τοὺς χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου ἀπὸ μνήμης. Καὶ τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα, πρωτὶ, μεσημέρι καὶ βράδυ, πρὶν νὰ καθίσουμε νὰ γευθοῦμε, μᾶς ἔστελλε νὰ θυμιατίσωμε. Ἔτσι κ' οἱ παλῆροι - παλῆροι μᾶς πρόγονοι ἐχαιρετούσανε κ' ἐκείνοι τὴν ἱερὴ τους Ἐστία πρὶν νὰ φύγουνε τὸ πρωτὶ γιὰ τίς δουλειές τους. Καὶ τὰ βράδια πάλι, μαζεμένοι ὅλοι γύρω ἀπὸ τὸν ἱερό της θωμό, ἐτροφοδοτούσανε τὴ φωτιά της, γιὰ νὰ μένῃ πάντα ἀσβυστη, κ' ἐψάλλανε ὕμνους ἱεροῦς. Σήμερα ὅμως δὲν δροσερεύουμε τὴν ξηρασιά τῆς ζωῆς μας μὲ τέτοιες πνευματικὲς χαρές. Γιατὶ ἔχομε ὅλοι μας τὴ γεύση μας χαλασμένην ἀπὸ τὰ θολὰ καὶ τὰ φαρμακερὰ πιοτὰ τοῦ κόσμου!

*

Μιά φορά — ἦτανε θυμοῦμαι καταμεσήμερο τοῦ Δεκαπενταύγουστου — μ' ἔστειλε, πρὶν νὰ καθήσωμε στὸ τραπέζι γιὰ τὸ φαγητό, νὰ θυμιατίσω. Πραγματικά, ἐμπῆκα ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ γυναικωνίτη κ' ἐπῆρα τὸ θυμιατό, ποὺ ἦτανε μπροστὰ στὸ δημόθυρο· κ' ἀφοῦ μοῦ τὸ εἰσέμασαν, ξαναγύρισα κ' ἀρχίσα νὰ λιθανίζω, ὅπως μ' εἶχαν ὀρμηνέψει, μιὰ μιὰ δηλαδή τίς ἅγιες εἰκόνες, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ μεγάλο Χριστὸ τοῦ τέμπλου. Μόλις ἔμωξ ἔφθασα ἐμπρὸς στὴν καμπάλαιη Βυζαντινὴ κ' ἀσημοσκέπαστη εἰκόνα τοῦ Θεολόγου — τὸ ἀσήμωμά της εἶναι ἀπὸ τὸ ἔτος 1777 — εἶδα ἓνα πρᾶγμα παράδοξο, ποὺ καὶ τὴ στιγμήν αὐτὴν ἀκόμα ποὺ τ' ἀναθυμιάμαι, ἀνατριχιάζω κ' ἀναρριγῶ. Ἀπ' ὅλα δηλαδή τὰ γυμνὰ μέρη τῆς ἀσημωμένης ἁγίας εἰκόνας, ἀπὸ τὰ χέρια καὶ τὸ μέτωπο καὶ τὸ λαιμό, ἐκυλοῦσαν θρόμβοι ἀπὸ νερό, σάμπως

ἴδρωτας. Ἄς σημειωθῆ, πῶς ὁ ναὸς εἶναι κτισμένος κατάκορφα σ' ἓνα βραχύωδη λόφο κι' ὅτι τὸ ἐσωτερικὸ του εἶναι ὄλο μαρμαροκονία καὶ δὲν εἶχε ἴχνος ὑγρασίας καὶ μάλιστα μέσα στ' ἀψὺ ἐκεῖνο καλοκαίρι. Ἡ δὲ εἰκόνα στηρίζεται ἐπάνω σὲ σιδερένιους πασσάλους καὶ κλίνει πρὸς τὰ ἔμπρῳς. Ἐκατασάστισα λοιπὸν ἔμπρῳς στὸ θέαμα αὐτό, καὶ παραιτώντας τὸ θυμιατὸ καταμεσῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἔτρεξα νὰ εἰδοποιήσω τῇ γιαγιά μου. Οἱ ἄλλοι εἶχανε καθῆσει πιά στὸ τραπέζι. Μάλιστα ἐφιλοξενούσαμε τότε καὶ μιὰν οἰκογένεια ἀπὸ τὴν Πάρο.

*

Καθὼς ἔφθασα λοιπὸν ἀναστατωμένους καὶ διηγούμενα αὐτὸ ποὺ εἶδα, μπερδεύοντας ἀπὸ τὴ συγκίνηση τὰ λόγια μου, ἀνασηκώθησαν ὄλοι· καὶ ἡ μακαρίτισσα ἡ γιαγιά μου ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ λέῃ διαρκῶς «Μεγάλη ἡ Χάρη σου, Θεολόγε μου...». Τὸ δάκρυσμα αὐτὸ τ' ἀσημιοῦ ἐκράτησε, θυμούμαι, κάμποσην ὥρα. Καὶ ἡ γιαγιά μου εἶχεν ἀνεβάσει ἐπάνω σ' ἓνα κάθισμα τὸ μικρὸ κοριτσάκι τῆς οἰκογενείας ποὺ ἐφιλοξενούσαμε καὶ τὸ μάζευε μ' ὀλοκάθαρο μπαμπάκι, ποὺ τῶρριχνε ὕστερα στὸ χωνευτήριο τοῦ ἀγίου Βήματος. Καὶ σὰν ἐγυρίσαμε, ὕστερα ἀπὸ ὥρα πολλή στὸ σπίτι, μᾶς ἐξήγησε τὸ φαινόμενο.

— Ἐθαύμα ἦτανε, παιδάκια μου, τοῦ Θεολόγου μας, αὐτὸ π' ἀξιώθηκατε νὰ δῆτε. Θαύμα μεγάλο, μεγάλη νᾶναι ἡ Χάρη του. Γιατὶ κατὰ τὴν ἱερὴ μας Παράδοση ὁ ἀγαπημένος αὐτοῦ μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ μας δὲν ἀπόθανε ποτέ. Κι' ὁ μαθητῆς του ὁ Πρόχορος εὗρῆκε τὸ μνήμα του ἄδειο. Αὐτὸ ἦτανε, παιδάκια μου, τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ. Νὰ μείνῃ ἀθάνατος, καὶ νὰ γυρίζῃ ὡς τῇ δεύτερῃ παρουσίᾳ τοῦ Χριστοῦ ὄλο τὸν κόσμον, καὶ νὰ φροντίξῃ γιὰ τὴν ἀγία του Ἐκκλησία, ποὺ εἶναι τὸ μυστικὸ του σῶμα ἐπάνω στὴ Γῆ μας αὐτή, ἀφ' ὅτου ἀναλήφθηκε στοὺς Οὐρανοὺς. Καὶ ὁ ἰδρώτας ποὺ εἶδατε, παιδάκια μου, νὰ στάξῃ ἀπὸ τὰ χέρια του κι' ἀπὸ τὸ μέτωπο καὶ ἀπὸ τὸ λαμὸ του, εἶναι — σὰς τὸ ξαναλέω — θαύμα μεγάλο. Καὶ τ' ἀλάθευτο κι' ὀλοφάνερο σημάδι, πῶς ἦλθε σήμερον καὶ σὴν Ἐκκλησία τοῦ ἐδῶ. Μεγάλη ἡ Χάρη σου, Θεολόγε μου». Κ' ἔτελειώσε τῇ διήγησῇ τῆς, λέγοντας τὸ τροπάρι του «Ἀπόστολε, Χριστῶ Θεῶ ἡγαπημένε, ἐπιτάχυνον ρῦσαι λαὸν ἀναπολόγητον...».

*

Μὰ τί νὰ πρωτοθυμηθῶ; Κάποτες, ἐπὶ ἑπτὰ συνεχῆ χρόνια δὲν ἐγίνηκε λαδιά. Κι' ὄλος ὁ κόσμος στὸ νησί ὑπέφερε, γιατί τὸ ψωμί καὶ τὸ λάδι εἶναι τ' ἀντιστόλι τοῦ φτωχοῦ. Οὔτε λου-σέρνες ἀνάθαινε πλέον, οὔτε καὶ φανάρι. Καὶ περιωρίσθηκε σὲ

ΒΛΑΣΙΟΣ ΠΑΣΚΑΛ Ο ΔΙΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΣΑΛΟΣ(*)

Ἵστερα ἀπὸ μιὰ ζωὴ ἀφιερωμένη μονάχα στὸ Θεό, πολλοὶ θὰ ποῦνε πὼς ὁ Βλάσης Πασκάλ ἀγίασε. Μὰ δὲν ἀγίασε, γιατί κύτταξε τί λέγει ὁ ἴδιος, πὸν γνώρισε καλὰ τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ: «Γιὰ νὰ γίνεῖ ἓνας ἄνθρωπος ἅγιος, πρέπει νὰ ἀξιωθεῖ τῆ θεία χάρη· κι' ὅποιος ἀμφιβάλλει, δὲ γνωρίζει τί εἶναι ὁ ἅγιος καὶ τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος».

*

Ὁ Πασκάλ δὲν εἶτανε ἓνας χριστιανὸς σὰν καὶ ἐκείνους πού θέλουμε νὰ συμβιβάσουμε τὴν καλοπέραση μὲ τὸ Χριστιανισμό· μὰ ἓνας Χριστιανὸς ἀληθινὸς σὰν καὶ ἐκείνους πού βγήκανε στὴν Ἀνατολή, καὶ πού δὲ γνώριζουμε συμβιβασμό. Γιατί συμβιβασμὸς θὰ πεῖ προδοσία τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἰούδας, ὅσον καιρὸ εἶτανε μαζί μὲ τὸ Χριστὸ πάσχιζε νὰ συμβιβάσει τὶς ἐγκόσμιες φιλοδοξίες, πούχε κρυμμένες μέσα του, μὲ τὸ πῦρ πῶβγαине ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ· καὶ στὸ τέλος, σὰν εἶδε πὼς ὁ δάσκαλός του δὲν ἔκανε κανέναν συμβιβασμὸ μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, παρὰ πήγαινε νὰ πεθάνει μὲ ντροπιασμένο θάνατο, ἔτρεξε καὶ τὸν πρόδωσε.

*

Ὁ Πασκάλ ἤτανε ἓνα μυαλὸ πολὺ εὐρωπαϊκὸ, ἐρευνητικὸ, ἐπισημονικὸ, πούθελε νὰ τ' ἀναλύσει ὅλα. Γιὰ τοῦτο, εἶνε σημεῖο μεγάλο γιὰ ὅσους ἔχουνε πολλὴ ἐμπιστοσύνη στὴν ἐπιστήμη καὶ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 308.

μονοκάντηλα ἢ φωτοδοσιὰ στοὺς ναοὺς. Μὰ τὰ καντήλια τοῦ Θεολόγου ἀναφταν πάντα. Καὶ κάθε φορὰ πού μ' ἔστελλε ἢ γιαγιά μου στὸ κελλάρι γιὰ νὰ γιομίσω τὸ ροῦ μὲ λάδι ἀπὸ τὴ ζάρα, μ' ἀρωτοῦσε — "Ἐχει ἀκόμη, παιδάκι μου, λάδάκι; — "Ἐχει γιαγιάκα μου. Καὶ μ' ἓνα ἁγιασμένο χαμόγελο στὰ χεῖλη της, μούλεγεν — Ὁ Θεολόγος μας, παιδάκι μου, θάρτυσε μέσα στὸ κουρουπάκι μας, καὶ γι' αὐτὸ δὲν στερεύει...

*

Λόγια ἀλήθεια ἀφελῆ, μὰ μ' ἐξάισιο κάλλος, γιατί εἶναι πυρπολημένα ἀπὸ θεῖον οἶστρο· καὶ εἶναι σὰν ἀντιλαλήματα μιᾶς πίστεως πούναι πλατύτερη καὶ βαθύτερη ἀπὸ τοὺς ὠκεανούς... «Εὐλόγημένη, ἄς εἶναι ἡ μνήμη τους. Κι' ἄς εἶναι σὰν εὐλαδικὸ μνημόσυνο τῶν ἁγίων τους ψυχῶν ἢ θυμητικὴ μου αὐτὴ ἀναδρομὴ στ' ἀξέχαστα παιδιατικὰ μου ἐκεῖνα χρόνια»...

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

στή φιλοσοφία, ποῦναι στὸν καιρὸ μας τόσο πολλοί, ὅλος ὁ κόσμος, κι' ἀπὸ τοῦτο δὲν μπορούνε νὰ δεχτοῦνε μέσα στὴν καρδιά τους μιὰ θρησκεία ποῦ δὲν ἔχει σχέση μὲ τὸ μυαλό. Ὁ Πασκάλ γράφει κάπου πῶς «ὁ χριστιανισμὸς εἶναι μιὰ θρησκεία τῆς καρδιάς κι' ὄχι τοῦ μυαλοῦ.» Κι' ὅσοι τὴν ψευτοδέχονται, τὴν κάνουνε πρῶτα φιλοσοφία, τὴ δυναμώνουνε μὲ τὰ στηρίγματα τῆς ἐπιστήμης, κι' ἔτσι τὴ δέχονται. Σὲ τέτοιους παραλογισμοὺς καταντᾶνε μονάχα οἱ πολὺ λογικοὶ ἄνθρωποι. Δὲ νοιώσανε πῶς ἡ πίστη εἶναι οὐσία ὀλότελα διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν πειθῶ ποῦ ἔχει μέσα ὁ συλλογισμὸς. Θέλουνε ν' ἀποδείξουνε τὸ Θεό, κ' ὕστερα νὰ τὸν πιστέψουνε. Ὁ φιλόσοφος Σέσωπ λέγει: «Μιὰ φορὰ ὁ Δαυὶδ ἔγραφε: Εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐκ ἔστι Θεός. Τώρα θέλουμε καὶ νὰ τὸν ἀποδείξουμε κιόλας».

*

Τὸ λοιπόν, ἴσως φωτιστοῦνε πολλοὶ ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ Πασκάλ, ποῦ ἔχει δικαίωμα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, νὰ μᾶς πεῖ, πόσο ἀνόητος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποῦ θέλει μὲ τέτοια μέσα νὰ σιμῶσει τὸ Θεό, ὅπου μᾶς παράγγειλε νὰ γυρίσουμε πίσω καὶ νὰ γίνουμε σὰν τὰ παιδιὰ. Γιατί ὁ ἴδιος εἶτανε ἀρματωμένος, ὅσο κανένας ἄλλος, μὲ τὰ ἄρματα ποῦ τόσο τὰ τιμᾶνε οἱ τέτοιοι ψευτοχριστιανοί, καὶ μολαταῦτα τὰ πέταξε ἀπὸ πάνω του, ὄχι μονάχα σὰν ἀδιαφόρητα, ἀλλὰ καὶ σὰ βλαβερά, καὶ μάλιστα σιχαμερὰ γιὰ ὅποιον ποθεῖ νὰ πέσει στὴν ἀγκυλιὰ τοῦ Χριστοῦ σὰν νήπιο. Αὐτὸς δὲν εἶτανε Χριστιανὸς μὲ κείνον τὸν τρόπο ποῦνε ὁ τύπος τοῦ σημερινοῦ Χριστιανοῦ. Αὐτὸς στάθηκε ἀληθινὸς μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ, παράδωσε τὸν ἑαυτὸ του στὸ Χριστό, κι' ὅπως λέει ὁ Παῦλος «δὲ ζοῦσε αὐτὸς, παρὰ ζοῦσε μέσα σ' αὐτὸν ὁ Χριστός». Γιὰ τοῦτο ἡ εὐλάβειά του δὲν εἶναι μιὰ ἠθικολογία κοινωνικὴ, ποῦ μπορούσε νὰ γίνει καὶ χωρὶς τὸν Χριστό, ὅπως κάνανε οἱ πρὶν Χριστοῦ ἠθικολόγοι, κι' ὅπως κάνουνε οἱ Χριστιανοὶ ποῦναι ὀργανωμένοι μὲ κάποιο κοσμικὸ σύστημα· ἀλλὰ ἡ πίστη στὸ ἀποκαλυπτικὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, στὰ μυστήρια καὶ στοὺς ἱεροὺς τύπους τῆς θρησκείας, ποῦ μόνο μὲ δαύτη ἀξιώνεται ὁ ἄνθρωπος τὴ θεία χάρη καὶ τὴ φλογερὴ ἀγάπη στὸ Θεό καὶ στὸν ἄνθρωπο, ὅπου δὲν εἶναι ἐκεῖνο τὸ στεγνὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τίς ὑλικὰ ἀνάγκες τοῦ διπλανοῦ μας, ποῦ τὸ λένε φιλανθρωπία κ' ἐλεημοσύνη, ἀλλὰ ἡ ἀληθινὴ ἡ ἀγάπη, ποῦ καίει τὴν καρδιά καὶ σμίγει τὴν μιὰ ψυχὴ μὲ τὴν ἄλλη σ' ἓνα δεσμὸ ὀλότελα διαφορετικῶν ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους.

*

Ἐνάντια στὰ ὅσα ἔγραψε ἡ ἀδερφή τοῦ Πασκάλ γιὰ τὴ ζωὴ του, βρίσκονται καὶ τὰ παρακάτω: «Μᾶς ἔλεγε ὁ ἀδερφός μου πῶς μᾶς δίνει μεγάλη ὠφέλεια τὸ νὰ συναναστρεφώμαστε μὲ τοὺς

φτωχούς, γιατί έτσι θα βλέπουμε ολόένα τὰ βάσανά τους, και μάλιστα σάν αρρωστήσουνε βαρειά και δὲν ἔχουνε μήτε τὰ πιὸ ἀναγκαῖα πράγματα και τότες θα πρέπει νάχει κανένας πολὺ σκληρὴ καρδιά, γιὰ νὰ μὴ θελήσει νὰ στερηθεῖ με προθυμία κάποιες ἀνώφελες ἀναπάψεις και κάποιες περιττὲς εὐκολίες τῆς ζωῆς του. Αὐτὰ τὰ λόγια πού μᾶς ἔλεγε, ἀνάβανε μέσα μας τὸ ζῆλο νὰ βοηθήσουμε τοὺς ἄλλους, και ψάχναμε νὰ βροῦμε τὸν τρόπο γιὰ νὰ κάνουμε κάποια μεγάλη φιλανθρωπικὴ ὀργάνωση, πού νὰ μπορεῖ νὰ βοηθᾷ τοὺς φτωχοὺς. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν τῶβρισκε καλὸ ἕνα τέτοιο πράγμα, κι' ἔλεγε πὼς ὁ Χριστὸς δὲ μᾶς παράγγειλε νὰ κάνουμε τίς ἐντολές του ὅλοι μαζί, μὰ χωριστὰ ὁ καθένας μας· κι' ὅτι εἶχε τὴν ιδέα πὼς ὁ Θεὸς εὐχαριστιέται περισσότερο, με τὸ νὰ ὑπηρετᾷ ὁ χριστιανὸς τοὺς φτωχοὺς φτωχικά, δηλαδή ὁ καθένας κατὰ τὴ δύναμή του, χωρὶς νὰ γεμίζουμε τὸ μυαλό μας με τοῦτα τὰ μεγάλα τὰ σχέδια, πού ἔχουνε μέσα τους ἐκεῖνο τὸ ἐπιδειχτικὸ πνεῦμα πού τ' ἀποστρεφότανε στὸ κάθε τι).

*

Ἔσο γιὰ τᾶλλο πού εἶπα προτῆτερα, γιὰ κείνους πού ἔχουνε τὴν ιδέα πὼς ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι μιὰ φιλοσοφία, και σάν τέτοια τὸν δέχονται, και μάλιστα θέλουνε νὰ τὸν στηρίξουνε με τὴν ἐπιστήμη και με τὰ λογικὰ τὰ ὅπλα, γιὰ νὰ μὴ μιλήσω γιὰ κείνα τᾶλλα τὰ ἐλεύθερα πνεύματα, πού κάνουνε στὸ Θεὸ τὴ χάρη νὰ τὸν πιστεύουνε ἐλεύθερα, με ἐπιστημονικὴ ἀξιοπρέπεια, ἄκουσε κάποια λιγοστά, ἀπ' ὅσα γράφει ὁ Πασκάλ ἀπάνω σὲ τοῦτο τὸ ζήτημα:

ἌΟ ἄνθρωπος γνωρίζει τὸ Θεὸ ἀληθινὰ μονάχα με τὸ Χριστό. Ἄπορῶ με πόσο θάρρος καταπιάνονται κάποιοι ν' ἀποδείξουνε τὸ Θεό, μιλῶντας στοὺς ἄπιστους γιὰ νὰ τοὺς κάνουνε νὰ πιστέψουνε. Γιὰ ν' ἀποδείξουνε πὼς ὑπάρχει Θεὸς στὸν κόσμο, ἀρχίζουνε πρῶτα πρῶτα ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς φύσης. Δὲ θ' ἀποροῦσα, ἀν μιλοῦσανε σὲ ἀνθρώπους πού πιστεύουνε. Γιατὶ εἶναι ἀλήθεια, πὼς ὅσοι ἔχουνε ζωντανὴ πίστη μέσα στὴν καρδιά τους, βλέπουνε ὀλοφάνερα πὼς ὅ,τι ὑπάρχει στὸν κόσμο, εἶναι πλασμένο ἀπὸ τὸ Θεὸ πού προσκυνᾶνε. Ἄλλὰ σὲ κείνους πού μέσα τους εἶναι σβυσμένο τὸ φῶς ἐτοῦτο, και θέλουνε νὰ τὸ ξανανάψουνε τοῦτοι οἱ ἄνθρωποι πούνε στερημένοι ἀπὸ τὴν πίστη κι' ἀπὸ τὴ θεία χάρη και πού ζητᾶνε μ' ὅλο τὸ φῶς τὸ δικό τους νὰ βροῦνε μέσα στὴ φύση τὸ κάθε τι πού μπορεῖ νὰ τοὺς ὀδηγήσει σὲ τούτη τὴ γνώση, και πού δὲν βρίσκουνε ἄλλο τίποτα, παρὰ μονάχα σκοτάδι και ἔρεβος, αὐτοὶ λοιπὸν νὰ λένε στοὺς ἄλλους πὼς φτάνει νὰ γυρίσουνε νὰ δοῦνε τὸ πιὸ τιποτένιο πράγμα ἀπ' ὅσα βρίσκονται γύρω τους,

και τότες θα δουνε το Θεο ολοφάνερα, και για μοναχη απόδειξη ετούτου του μεγάλου και σπουδαιου μυστηριου, τους παρουσιάζουνε το δρόμο που τραβά το φεγγάρι είτε άστρα, κ' εχουνε την ιδέα πως τελέψανε τούτη την απόδειξη με μια τέτοια θεωρία: αυτοι λοιπον οι άνθρωποι δεν κατορθώνουνε άλλο τίποτα, παρά να κάνουνε τους άλλους να πιστέψουνε, πως ή θρησκεία μας έχει πολυ αδύνατες αποδείξεις για να κάνει τον άνθρωπο να την πιστέψει. Και γνωρίζω από τη δική μου την κρίση κι' από την πείρα μου, πως δεν υπάρχει άλλο πράγμα που να τους κάνει να την περιφρονήσουνε, όσο μια τέτοια αντίληψη για την πίστη».

*

«Μα ή Γραφή, που τα γνωρίζει καλύτερα από μας τα θεϊκά τα πράγματα, δε μιλά μ' αυτόν τον τρόπο. Άλλα λέγει Ίσια Ίσια πως ο Θεός είναι ένας Θεός κρυμμένος, και πως από τότε που ζέπεσε ή φύση στην άμαρτία, άφησε τους ανθρώπους να πέσουνε σε μιαν αποτυφλωση, απ' όπου δε μπορούνε να δουνε παρά μονάχα με τον Ίησού Χριστό, και πως παρεχτός από το Χριστό, με κανένα τρόπο δε μπορεί ο άνθρωπος ναρθει σε συνάφεια με το Θεό. «Πάντα μοι παρεδόθη υπό του Πατρός μου: και ουδεις επιγινώσκει ει μη ο Υιός και ή βούληται ο Υιός αποκαλύψει» (Ματθ. ια').

Και σ' άλλο μέρος γράφει: «Ο Ίησους Χριστός είναι ο σκοπος για το κάθε τι, και το κέντρο που σε τουτο κλινουνε όλα τα πάντα. Όποιος τον γνωρίζει, γνωρίζει την αιτία για όλα τα πράγματα. Όσοι χάνουνε το δρόμο, τον χάνουνε γιατί δε βλέπουνε ένα από τούτα τα δυο τα πράγματα: Μπορεί λοιπον κανένας να γνωρίζει το Θεο δίχως να γνωρίζει την αθλιότητά του, ή να γνωρίζει την αθλιότητά του του, δίχως να γνωρίζει το Θεό. Άλλα δε μπορεί να γνωρίζει κανένας το Χριστό, δίχως να γνωρίζει μαζί και το Θεο και τη δική του την αθλιότητα».

Κι' άλλου γράφει: «Ο άνθρωπος δεν καταλαβαίνει τίποτα από τα έργα του Θεου, αν δεν πάρει για βάση πως ο Θεός θέλησε άλλους να τυφλώσει και άλλους να φωτίσει».

Κι' άλλου γράφει: «Οι τέτοιες αποδείξεις για την υπαρη του Θεου, δε μπορούνε να μας οδηγήσουνε παρά μονάχα στη θεωρητική γνώση του Θεου: και το να γνωρίσουμε μ' έναν τέτοιο τον τρόπο μοναχα, εινε σα να μη ν τον γνωρίσαμε ολότελα».

Κι' άλλου γράφει: «Ο Θεός των χριστιανων δεν είναι ένας Θεός που δημιούργησε μονάχα κάποιες αλήθειες γεωμετρικες και την τάξη των στοιχείων. Έναν τέτοιο Θεο νοιώθανε οι ειδωολάτρεις κ' οι επικούρειοι».

Και σ' άλλο μέρος γράφει: «Όλοι τοῦτοι πού ζητᾶνε τὸ Θεὸ ἐξω ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ πού σταματᾶνε μέσα στὴ φύση, ἢ δὲ βρίσκουνε κανένα φῶς πού νὰ τοὺς ικανοποιήσῃ, ἢ καταντᾶνε νὰ πλάσουνε ἓνα μέσο μὲ τὸ ὁποῖο νὰ γνωρίσουνε τὸ Θεὸ χωρὶς κανέναν πού νὰ μεσιτέψῃ ἀνάμεσα στὸ Θεὸ καὶ σὲ δαῦτους, καὶ γιὰ τοῦτο πέφτουνε ἢ στὴν ἀθεΐα ἢ στὸ θεϊσμὸ, ποῦνε δυὸ πράγματα πού τὰ ἀποστρέφεται ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία σχεδὸν μὲ τὴν ἴδια ἀπέχθεια».

*

Ὁ κάθε ἄνθρωπος πῶχει τὴν ἀληθινὴ τὴν πίστη πού ζητᾶ ὁ Χριστὸς, σὰν βλέπει τὰ ὅσα εἶπε κι' ἔκανε ὁ Πασκάλ, ἓνας ἄνθρωπος δηλαδή, πού γεννήθηκε κι' ἔζησε σ' ἓνα μέρος κοσμικὸ τῆς Εὐρώπης καὶ μὲ συνήθειες ποῦναι ὀλότελα διαφορετικὲς ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς, πὼς εἶναι τὰ ἴδια, (μονάχα μ' ἄλλα λόγια εἰπωμένα), καὶ μὲ τὰ ὅσα γράψανε καὶ κάνανε οἱ πιὸ σκληροὶ κι' οἱ πιὸ ἀγράμματοι ἀσκητὲς στὰ βᾶθη τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Μεσοποταμίας, κι' ἄλλοι π' ἀσκητέψανε στὰ γκρεμὰ τοῦ Ταύρου, ἢ στὶς μοναχιασμένους ἐρημιὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἴτε στὸν Ὀλυμπο τῆς Προύσσας, στ' Ἅγιον Ὄρος, στὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδας, τῆς Περσίας, τοῦ Πόντου, τῆς Παλαιστίνης, στὰ Μπαλκάνια, στὴ Ρωσία, καὶ σ' ἄλλους τόπους, σὰν βλέπει λοιπὸν αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ φαινόμενο, καὶ βρίσκει καὶ μέσα του τὰ ἴδια τὰ πράγματα, κάθετα καὶ θαυμάζει καὶ δοξάζει μὲ δάκρυα τὸ Θεό. Γιατὶ ἐδῶ δὲν πρόκειται γιὰ κάποιες γνώσεις ἐξωτερικὲς, εἴτε γιὰ αἰσθήματα, εἴτε γιὰ κάποιους συλλογισμοὺς ποῦναι οἱ ἴδιοι σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ γιὰ μυστήρια ἐξω ἀπὸ τὴ λογικὴ κι' ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς καρδιάς πού συναπαντιοῦνται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

Οἱ γνωστικοὶ κι' οἱ σοβαροὶ κι' οἱ ἐπιστημονικοὶ τὸν εἶπανε τρελλόν, μὰ κεῖνος τοὺς πρόλαβε, γιατί ὁ ἴδιος γράφει πὼς ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ γίνῃ τρελλὸς γιὰ τὸ Χριστό. Καὶ πρὶν ἀπὸ δαῦτον ὁ Παῦλος εἶπε πὼς «τὸ σοφὸ τοῦ Θεοῦ εἶναι μωρία γιὰ τοὺς ἀνθρώπους».

*

Ναί, ναί, ὅποιος ἀξιώθηκε ν' ἀγαπήσῃ τὸ Θεό, δηλαδή ν' ἀγαπηθεῖ ἀπὸ τὸ Θεό, χωρίζει ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐπειδὴ δὲν παραδέχεται τὴ σοφία του, κι' ὁ κόσμος τὸν μισεῖ, καὶ τὸν κοροϊδεύει, καὶ τὸν βγάζει τρελλόν γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν πίστη του στὴ δική του τὴ λογικὴ καὶ νοιώσῃ τὴ δική του τὴν ἀθλιότητα. Ἔτσι θὰ γίνῃται στὸν αἰῶνα, γιατί δὲ θὰ ξημερώσῃ ποτὲς ἢ μέρα πού θὰ καταλάβῃ ὁ κόσμος πὼς τοῦτοι οἱ τρελλοὶ δὲν εἶναι τρελλοί,

γιατί τότες θε νάρθει στή γῆς ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἐπειδὴς δὲ θὰν ὑπάρχει κανένας πονηρὸς γιὰ νᾶναι καὶ τὰ μάτια του πονηρά, ἀλλὰ ὅλοι θενᾶνε ἀθῶοι σὰν τὰ παιδιά. Μὰ τοῦτο δὲν θὰ γίνει ποτές σὲ τοῦτον τὸν κόσμο, ὅπως εἶπε τ' ἀλάθευτο στόμα τοῦ Κυρίου.

Ἐ Χριστὸς μιᾶ στοὺς ἀνθρώπους ἀπλᾶ καὶ καθαρὰ, κ' ἐμεῖς οἱ πονηροὶ κάνουμε πὼς δὲν τὸν καταλαβαίνουμε. Ἦρθε γιὰ νὰ μᾶς γιάνει, κ' ἐμεῖς τοῦ λέμε πὼς δὲν εἶμαστε ἄρρωστοι. Μᾶς ξαγόρασε μὲ τὸ θάνατό του, μᾶς ἀνάγγειλε τὴν αἰώνια ζωὴ, καὶ μᾶς διδάξε νὰ ἐτοιμάσουμε τὸν ἑαυτὸ μας γιὰ δαύτη, κ' ἐμεῖς γυρίσαμε τὴ διδαχὴ του στὰ δικά μας τὰ θελήματα, καὶ δὲν πάψαμε νὰ πιστεύουμε μονάχα σὲ τούτη τὴ ζωὴ.

*

Ἐ σημερινὸς ὁ ἄνθρωπος μπιστευτήκε τὸν ἑαυτὸ του στίς δικές του τίς δυνάμεις καὶ πορεύεται στὸ χαμό του. Ἀρνήθηκε Κεῖνον ποῦνε ἡ ἀνάσταση κ' ἡ ζωὴ, καὶ ζεῖ μέσα στὸ θάνατο. Γιὰ τοῦτο ὅ,τι κάνει εἶνε ψυχρὸ, δίχως τὴ ζέστη τῆς ζωῆς. Τὸ πρόσωπό του εἶνε κρύο, τὸ μυαλό του εἶνε ἓνα κομμάτι πάγος, ἡ καρδιά του πεθαμένη, τὰ σπίτια του, τὰ φερσίματά του, τὰ μαγαζιά του, οἱ ὑποχέσεις του, τὰ λόγια του, οἱ πολιτείες του, τὰ ἔργα του, οἱ τέχνες του, ὅλα εἶνε παγωμένα.

Ἀπάνω στὴν ἀνθρωπότητα φυσᾶ ἓνας ἀγέρας κρύος, ὁ θάνατος. Γράφει βιβλία ἀμαρτωλά, ζωγραφίζει πράγματα ἀποτρόπαια, χτίζει σπίτια ἄπονα ποὺ τὸν διώγνουν ἀπὸ μέσα τους. Ὅ,τι κάνει τὸν πηγαίνει στὸ χαμό του. «Δείλαια καὶ χαλεπὰ τὰ χεῖλη τῆς ἀδίκου γενεᾶς» κατὰ τὸν Σολομῶντα. Ἐ χαρὰ του εἶναι σὰν ἀρρώστεια, κ' ἡ ζωὴ του σὰ συνταγὴ. Φόβος δὲ ἐπικρέμαται. Γιὰτὶ ξεμάκρυνε ἀπὸ τὸν Πατέρα του, καὶ τρέμει τυλιγμένος ἀπὸ τὸ φίδι πῶδωσε στὸν Ἀδὰμ νὰ φάγει ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς γνώσης καὶ τῆς ἀπόλαψης, βάζοντας μὲ τοῦτο μέσα του τὸ θάνατο. Ἐλλὰ «ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βιάζεται, καὶ οἱ βιαστοὶ ἀρπάξουσιν αὐτήν». Ἐ βασιλεία τοῦ Θεοῦ κερδίζεται μὲ ἀγῶνα, μὲ θλίψη καὶ μὲ βία σιληρὴ ἀπάνου στὸ κορμί μας καὶ στὸ πνεῦμά μας.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥΣ

«Ὁ τὴν ἑαυτοῦ καρδιαν ἀποκαθήρας ἐν τῷ ἰδίῳ κάλλει τῆς θείας φύσεως καθορᾷ τὴν εἰκόνα... Τῶν γὰρ τῆς ἰδίας φύσεως ἀγαθῶν ὁ Θεὸς ἐνετίπωσε τῇ σῇ κατασκευῇ τὰ μιμήματα, οἷον τινα κηρὸν σχήματι γλυφῆς προτυπώσας... Εἰ οὖν ἀποκλόσειας πάλιν δι' ἐπιμελείας βίου τὸν ἐπιπλασθέντα τῇ καρδίᾳ σου ὄψον, ἀναλάμψει σοὶ τὸ θεοειδὲς κάλλος... Οὐκοῦν ὁ ἑαυτὸν βλέπων ἐν ἑαυτῷ τὸ ποθοῦμενον βλέπει» (Γρηγόριος Νύσσης).

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1958

Κυριακή 13 'Ιουλίου (ΣΤ' Ματθαίου)
(Ματθ. θ' 1-8)

«Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παρα-
λυτικῷ... ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» (Στίχ. 2)

[Καὶ ὅταν εἶδε ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστι τους, εἶπε στὸν παρα-
λυτικό... σοῦ συγχωροῦνται οἱ ἁμαρτίες σου]

Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἀμφιβολία, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι ὁ παρα-
λυτικὸς ποῦ ἔκαμε καλὰ ὁ Κύριος, καὶ πίστι εἶχε καὶ πόθο νὰ ἀπαλα-
λαγῇ ἀπὸ τὸ βᾶρος τῶν ἁμαρτιῶν του. Ὅμως, ὁ ἱερός εὐαγγελι-
στής δὲν σημειώνει αὐτὴ τὴν ψυχικὴ διάθεσι, ποῦ σχεδὸν σὲ κάθε
ἄλλο θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ τονίζεται πάντα. Δὲν ὑπογραμμίζεται ἐδῶ
ἡ πίστις τοῦ ἀρρώστου, τὴν ὁποία βραβεύει ἡ θεία χάρις, φέροντας
τὴν θεραπεία. Ἐδῶ τονίζεται κάτι ἄλλο: ἡ πίστις τῶν οἰκείων τοῦ
ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον ἡ χάρις κάνει καλὰ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς.
«Καὶ ὅταν εἶδε ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστι τους, εἶπε στὸν παραλυτικό...
σοῦ συγχωροῦνται οἱ ἁμαρτίες σου».

Προσέξτε ἐδῶ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, κάτι πιὸ καταπληκτικὸ
ἀπὸ μιὰ ἀνάλογη περίστασι, ἀπὸ ἓνα ἄλλο θαῦμα, ποῦ μᾶς ἀπασχό-
λησε σὲ μιὰ ἀπὸ τίς προηγούμενες Κυριακές. Θυμᾶστε τὸ περι-
στατικὸ τὸ σχετικὸ μὲ τὴν γιατρεία τοῦ δούλου τοῦ Ρωμαίου ἑκατον-
τάρχου: Κι' ἐκεῖ δὲν βραβεύθηκε παρὰ ἡ πίστις ἑνὸς οἰκείου, τοῦ
ἑκατοντάρχου, ποῦ ζήτησε ἀπὸ τὸν Κύριο τὴν ἴασι γιὰ ἓνα ἀγαπη-
μένο πλάσμα.

Ἄλλὰ ἐκεῖ μὲν δόθηκε μονάχα ἡ σωματικὴ γιατρεία. Ἐδῶ,
ὅμως, δόθηκε κι' ἡ συγχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν, πράγμα μεγαλύ-
τερης σημασίας καὶ πιὸ ἀκριβῆς ἀξίας.

Τί σοῦ διδάσκει, λοιπόν, αὐτὸ τὸ εὐλογημένο προηγούμενο;
Τί συμπέρασμα βγαίνει ἀπὸ τὸ σημερινὸ θαῦμα; Ὅτι γιὰ ὅσους
ἀγαπᾶμε, μπορούμε μ' ἐλπίδα καὶ βεβαιότητα νὰ παρακαλοῦμε τὸν
Σωτῆρα μας, ὥστε ὄχι μόνο ἀπὸ ὑλικά δεινὰ νὰ πετύχουμε τὴν
ἀπαλλαγὴ τους, ἀλλὰ ἀκόμα νὰ πετύχουμε καὶ τὴν ἀναγέννησί τους,
ἂν βρῶσικωνται μέσα στὴν ἁμαρτία καὶ δὲν πορῶθηκαν.

Συνήθως σκεπτόμαστε καὶ λέμε: γιὰ νὰ σωθῇ μιὰ ψυχὴ, χρειά-
ζονται δύο πράγματα, ἡ καλὴ τῆς θέλησις κι' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ.
Πολλές φορές, ὅμως, — ὅπως προκύπτει ἀπ' ὅ,τι ἀκούσαμε σήμερα
στὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο — χρειάζονται ὄχι δύο, ἀλλὰ τρία πράγματα:
ἡ καλὴ προαίρεσις τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, καὶ κοντὰ

σ' αὐτὰ κι' οἱ προσευχές, οἱ δεήσεις, οἱ ἱκεσίες ἐκείνων, ποὺ ἀγαποῦν τὸν ἀμαρτωλὸ καὶ λαχταροῦν τὴν ἐξοδὸ τοῦ ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ τὴν εἴσοδό του στὴν ἀγία ζωή.

Εἶσαι μητέρα καὶ βλέπεις τὸ παιδί σου νὰ εἶναι ξεστρατισμένο ἀπὸ τὸ θεῖο θέλημα; Εἶσαι σύζυγος καὶ βλέπεις τὸν σύντροφό σου νὰ εἶναι ἀλυσοδεμένος ἀπὸ τὸν Σατανᾶ; Εἶσαι φίλος καὶ βλέπεις ἐκεῖνον, ποὺ ἔχεις στὴν καρδιά σου, νὰ περνᾷ τίς μέρες τοῦ δουλεύοντας στὸ πονηρό; Εἶσαι πολίτης καὶ βλέπεις τὴν πόλι ὅπου ζῆς, τὴν πατρίδα ὅπου κατοικεῖς, τὴν οἰκουμένη ὅπου βρίσκεσαι, νὰ στενάζῃ κατὰ ἓνα μεγάλο μέρος κάτω ἀπὸ τὸ πέλμα τοῦ Διαβόλου; Μὴν ἀποκάμης στὴν προσευχή, μὴ σοῦ ἀπολείψῃ ἡ πίστις. Ζητῶντας μ' ἐπιμονὴ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ, θὰ συντελέσης στὴ σωτηρία ἐκείνων, ποὺ ὁ Θεὸς θέλει νὰ σώσῃ.

Ἄλλὰ μόνος μου, θὰ πῆς, εἶμαι τόσο ἀνάξιος καὶ ἔχω λίγη παρηρησία νὰ παρακαλέσω τὸν Κύριο γιὰ παρόμοια θαύματα. Εἶναι τόσο δύσκολο νὰ ταιριάζουν στὴ δική μου περίπτωσι τὰ λόγια τοῦ εὐαγγελιστοῦ: «Καὶ σὰν εἶδε ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστι τους, εἶπε στὸν παραλυτικό...»

Ἄλλὰ δὲν εἶσαι καθόλου μόνος. Ἐδῶ στὴ γῆ, προσεύχονται μὲ πίστι κι' ἄλλοι. Στὸν ναὸ ἐνώνεις τὴ φωνή σου μὲ τίς φωνές τώσων καὶ τώσων χριστιανῶν. Ἄλλὰ καὶ πάλι δὲν εἶναι μονάχα τόσοι καὶ τέτοιοι αὐτοί, ποὺ παρακαλοῦν πιστὰ μαζί σου. Κι' ἐπάνω στὸν οὐρανὸ θὰ βρῆς ἀμέτρητους συμμετόχους καὶ μάλιστα πολὺ πῶς δικαίους, πολὺ πῶς εὐπρόσδεκτους στὶς ἱκεσίες τους.

Ὁ Κύριος δὲν θ' ἀκούσῃ μόνο ἐσένα, ἀλλὰ καὶ τὴν Παναγία Μητέρα Του, τίς ἀσώματες Δυνάμεις, τοὺς προφῆτες, τοὺς δικαίους, τοὺς ἀποστόλους, τοὺς μάρτυρες, τοὺς ὁσίους, ὅλα τὰ τετελεσμένα πνεύματα, ποὺ θὰ ἐπικαλεσθῆς γιὰ νὰ μεσιτέψουν, νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν θρόνο τῆς Χάριτος τὸ αἴτημά σου. Συλλογίσθηκες ποτέ, ὅτι ἔχεις τόσους καὶ τέτοιους γύρω σου; Κι' ὅτι μπορεῖς νὰ τοὺς ἀναθέσης τὴ συνηγορία γιὰ ὅ,τι ζητᾷς;

Πῶς, λοιπόν, εἶναι δυνατόν ὁ Κύριος νὰ μὴ δῇ τὴν πίστι σου καὶ νὰ μὴ πραγματοποιήσῃ ὅ,τι τοῦ ζητεῖς, ὅταν αὐτὴ ἡ πίστις δὲν εἶναι μονάχη της, ἀλλὰ ἐνωμένη μὲ ὅλη τὴν Ἐκκλησία, στὴ γῆ καὶ πάνω στὸν οὐρανὸ; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἐπαναληφθοῦν καὶ στὴ δική σου περίστασι τὰ ὅσα σημειώνει σήμερα ὁ ἱερός εὐαγγελιστὴς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, ποὺ ἔφεραν τὸν παραλυτικὸ ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ;

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιο δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ γεγονότα, ποὺ συνέβηκαν μᾶ φορὰ κι' ἀπλῶς τὰ ἀκοῦμε καὶ τὰ μαθαίνουμε. Εἶναι πρὸ παντὸς γεγονότα, ποὺ ἐπαναλαμβάνονται, ξανασυμβαίνουν σὲ κάθε ἀληθινὴ ἀφοσιωμένη καρδιά. Ἔτσι καὶ μὲ

τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔφεραν στὸν Ἰησοῦ τὸν ἀμαρτωλὸ κι' ἄρρωστο καὶ ποὺ βλέποντας τὴν πίστι τους ὁ Ἰησοῦς ἔκαμε καλὰ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς ἐκεῖνο τὸν παραλυτικὸ. Δὲν εἶναι τρεῖς καὶ τέσσερες καὶ πέντε οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι. Εἶναι πάμπολλοι. Εἶναι, σὲ κάθε γενεά, ὅσοι μὲ πίστι θερμὴ κι' ἀκλόνητη ζητοῦν ἀπὸ τὸν Σωτῆρα τὰ θαυμάσια τῆς χάριτός του πάνω σ' ὅσους χρειάζονται αὐτὴ τὴ χάρι.

Κυριακὴ 20 Ἰουλίου (Ζ' Ματθαίου) (Ματθ. 8' 27-35)

«Ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ...»

(Στίχ. 27)

[Τὸν πῆραν ἀπὸ πίσω δύο τυφλοὶ...]

Πάλι στὴν Καπερναοῦμ, τὴν «πόλι του», ὅπως τὴν ἀποκαλεῖ ἐπαινετικὰ τὸ Εὐαγγέλιο, ἔγινε καὶ τὸ θαῦμα, ποὺ ἐξιστορεῖ ἡ σημερινὴ περικοπή, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Ἐκεῖ ὅπου ὁ Χριστὸς εἶναι πολὺ ἀγαπητός, ἐκεῖ καὶ τὰ θαυμάσιά Του εἶναι πολλὰ, οἱ ἐκδηλώσεις τῆς δυνάμεώς Του συχνές.

Καθὼς βιάδιζε, — διηγεῖται ὁ ἱερός εὐαγγελιστής— τὸν πῆραν ἀπὸ πίσω δύο τυφλοὶ, φωνάζοντας καὶ λέγοντας:

—Ἐλέησέ μας, υἱὲ τοῦ Δαυὶδ!

Τὸν πῆραν ἀπὸ πίσω, ἂν καὶ τὰ μάτια τους δὲν ἔβλεπαν, ἂν καὶ περπατοῦσαν οἱ δύο αὐτοὶ ἄνθρωποι στὸ σκοτάδι. Ἡ πίστις τους ἦταν ἓνα σχοινί, ποὺ εἶχαν ρίξει πάνω στὸν Σωτῆρα καὶ δεμένοι μ' αὐτό, μπόρεσαν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν ἀλάθητα, πατώντας στὰ ἔγνη τῶν βημάτων Του. Δὲν τὸν ἀκολούθησαν, ὅμως, σιωπηλοί. Τοῦ φώναζαν καὶ τοῦ ἔλεγαν: «Ἐλέησέ μας!»

Μεγάλο τὸ θαῦμα, ποὺ ἔκαμε ὁ Ἰησοῦς κατόπιν. Ἀλλὰ μεγάλη καὶ θαυμαστὴ κι' ἡ δικὴ τους ἀκολουθία, ποὺ δὲν ξεστράτισε μέσα στὸν ζόφο τῆς ἀορασίας καὶ δὲν διακόπηκε μέσα στὴ σιωπὴ τοῦ Ἰησοῦ. Διότι σὲ ὅλο ἐκεῖνο τὸ διάστημα, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν σταμάτησε, οὔτε ἀποκρίθηκε στὶς ἐπικλήσεις τους. Συνέχισε νὰ βαδίζει, σύροντάς τους ἀπὸ πίσω του καὶ δοκιμάζοντας ἔτσι κατὰ πόσο ἦταν γερὸ τὸ σχοινὶ ποὺ τοὺς τραβοῦσε καὶ ποὺ δὲν ἦταν ἄλλο παρὰ ἡ πίστις τους.

Ἔτσι ἔφθασε ὁ Ἰησοῦς στὸ σπίτι, ὅπου θὰ τὸν φιλοξενοῦσαν. Καὶ νά, σὲ λίγο, βρίσκονται μπροστά Του, τώρα πλέον ποὺ εἶναι ἀκίνητος, οἱ δύο αὐτοὶ δρομεῖς τῆς πίστεως, οἱ δύο αὐτοὶ τυφλοὶ ποὺ μπόρεσαν νὰ μὴ χάσουν τὸν προσανατολισμὸ τους καὶ ποὺ δὲν στέρησαν οἱ φωνές τους μέσα στὴ σιωπὴ τοῦ Κυρίου.

Τότε τοὺς λέγει ὁ Ἰησοῦς:

— Πιστεύετε ὅτι μπορῶ νὰ σᾶς τὸ κάμω αὐτό;

Δὲν τοὺς ρωτᾷ ἐπειδὴ τάχα ἀγνοεῖ τὸν πλοῦτο τῆς πίστεώς τους. Δὲν τοὺς ρωτᾷ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, ἀλλὰ γιὰ τοὺς παρισταμένους, γιὰ τοὺς ἄλλους, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ διαπιστώσουν ποιὰ ἦταν ἡ βάσις ἐκείνη, πᾶνω στὴν ὁποία ἔμελλε νὰ κάμῃ τὸ θαῦμα του σὲ λίγο.

Τοῦ ἀπαντοῦν ἀδίστακτα, αὐθόρμητα, σταθερά:

— Ναι, Κύριε.

Τότε ἐκεῖνος τοὺς ἄγγιξε μὲ τὰ δάχτυλά Του τὰ μάτια, λέγοντας:

— Ἄς γίνῃ σὲ σᾶς σύμφωνα μὲ τὴν πίστι σας.

Ἔτσι ἀπλῶς σύμφωνα μὲ τὴν ἀγάπῃ καὶ τὴν παντοδυναμία μου, ποὺ ἔλα τὰ κατορθώνουν. Ἄλλὰ καὶ σύμφωνα μὲ τὴν πίστι τῆ δικῆ σας. Γιατί αὐτὴν βραβεύω, σ' αὐτὴν ἀποκρίνομαι, σ' αὐτὴ στηρίζω τὸ θαῦμα μου.

Κι' ἀνοιξαν τότε τὰ μάτια τους. Κι' εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς τοὺς σύστησε ἔντονα:

— Κυττάχτε καὶ μὴ μαθευτῆ αὐτὸ ποὺ ἔγινε.

Δὲν κάνω τὰ θαύματά μου, γιὰ νὰ προκαλέσω ἐντύπωση. Δὲν εἶναι τίποτε τὸ θαῦμα μπροστὰ στὸ μυστικὸ γεγονὸς τῆς ἐνώσεως τῶν ψυχῶν μαζί μου. Δὲν θὰ ἔλθουν κοντά μου οἱ ψυχὲς ἐπειδὴ κάνω σημεῖα καὶ τέρατα, ἀλλὰ ἐπειδὴ θ' ἀγαπήσουν τὸν νόμο μου καὶ θὰ ποθήσουν τὴν ἀναγέννησι. Τὰ θαύματα δὲν σώζουν μόνον τοὺς ὄσους τὰ βλέπουν. Δὲν εἶναι αἰτία τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ ἀποτέλεσμα τῆς σωτηρίας. Λοιπόν, κυττάχτε νὰ μὴ τὸ μάθῃ αὐτὸ κανεὶς, νὰ μὴ διαδόσῃτε τι σᾶς συνέβηκε.

Κυττάχτε!.. Τώρα βλέπετε. Προσπαθῆστε, ὅμως, νὰ δῆτε καὶ πνευματικά, γιατί δὲν εἶμαι μονάχα ἐκεῖνος ποὺ ἐφτιαξε τὸ κτιστὸ φῶς τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Εἶμαι κι' ὁ ἴδιος φῶς τοῦ κόσμου, φῶς ἄκτιστο, φῶς πνευματικόν. Δὲν σᾶς ἀνοίξα μόνον τὰ σωματικὰ μάτια. Ἄλλὰ σᾶς ἀνοίγω καὶ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς στὸ φῶς τῆς ἀληθείας μου, στὸ φῶς τοῦ ἁγίου μου θελήματος. Κυττάχτε, λοιπόν, καὶ ἰδέτε τὴν ἐντολή μου αὐτή: δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ διασαλπῆτε τὴν εὐεργεσία ποὺ σᾶς ἔκαμα. Εἶναι περιττὸ νὰ δεῖξετε τὸ ὄσρακο, ποὺ εἶναι τὸ θαῦμα τοῦ ἀνοίγματος τῶν σωματικῶν σας ὀφθαλμῶν, ἐφ' ὅσον ὁ κόσμος δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ δῇ τὸ μαργαριτάρι τοῦ ἑσωτερικοῦ ἐκείνου θαύματος, τοῦ πῶς ἐπὶ μεγάλου κι' ἀπείρου πῶς θαυμαστοῦ, ποὺ εἶναι τὸ ἀνοίγμα τῶν ψυχικῶν σας ὀφθαλμῶν.

Ἄλλὰ ἐκεῖνοι συμπεριφέρθησαν ἔτσι, ὥστε φάνηκε ὅτι δὲν ὑπάκουσαν στὴ σύστασί Του.

Μήπως γιατί δὲν ἔβλεπαν τόσο καθαρὰ πνευματικῶς, ὅσο ἔβλεπαν ὕλικῶς, κι' ἔτσι δὲν διάκριναν τὴν ἀξία τῆς ἐντολῆς Του; Ἔτσι, ἀλλὰ, γιατί εἶδαν τόσο καθαρὰ, ὥστε ἀντίκρισαν κι' ὅτι ὑπῆρχε πίσω ἀπὸ τὴν ἐντολή ἐκείνη.

Κι' ἔτσι, ἀφοῦ βγῆκαν ἀπὸ τὸ σπίτι, — καταλήγει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς — τὸν διεφῆμισαν σὲ ὅλη ἐκείνη τῆ γῆ. Τὸν διεφῆμισαν. Αὐτὸν κι' ὄχι εἰδικὰ τὸ θαῦμα Του ἐκεῖνο τὸ ὑλικό. Αὐτὸν ὡς φωστῆρα τῶν ψυχῶν, κι' ὄχι ἀπλῶς ὡς δωρητὴ τοῦ ὑλικοῦ φωτός. Αὐτὸν ὡς ἥλιο τῆς δικαιοσύνης κι' ὄχι μονάχα ὡς δοτῆρα τῆς ὑλικῆς ὀράσεως. Τὸν διεφῆμισαν, τὸν κήρυξαν, τὸν σάλπισαν στὶς ψυχές. Δὲν παρέβησαν, λοιπόν, τῆ σύστασί Του, δὲν ἀπείθησαν στὴν ἐντολή Του. Ἄλλὰ ἔκαμαν κάτι, ποὺ ἀπέδειξε ὅτι εἶχαν ἀναβλέψει ὄχι μόνο σωματικά, ἀλλὰ καὶ πνευματικά. Ὁ Ἰησοῦς τοὺς προειδοποίησε καὶ τοὺς προφύλαξε γιὰ νὰ μὴ κάνουν ἓνα ἄχρηστο κι' ὄχι σωστὸ κήρυγμα. Ποιὸ θὰ ἦταν αὐτό; Νὰ τὸν παρουσιάσουν ἀπλῶς ὡς ἐκεῖνον, ποὺ τοὺς ἄνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ σώματος. Αὐτοί, λοιπόν, δὲν περιωρίσθησαν στὸ θαῦμα, ἀλλὰ διαφῆμισαν τὸν ἴδιο τὸν ποιητὴ τοῦ θαύματος. Κι' ἔτσι, ὄχι μόνο δὲν παρήκουσαν τὸ θέλημά του, ὄχι μόνο δὲν ἔπασαν στὸ σφάλμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὁ Ἰησοῦς τοὺς προφύλαξε, ἀλλὰ κι' ἔκαμαν τὸ σωστό. Ζήτησαν νὰ μεταδώσουν τὸ πολυτιμότερο ἀπὸ τὸ ὑλικὸ φῶς, τὸ φῶς ποὺ μαζὶ μὲ τὸ ὑλικὸ πῆραν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ, τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Κυριακὴ 27 Ἰουλίου (Ἡ' Ματθαίου)
(Ματθ. ιδ' 14-22)

«Δότε ἀδοῖς ὑμῖς φαγεῖν»
(Στίχ. 16)

[Δότε τους σῆς νὰ φάγουν]

Ὁ ἄνθρωπος, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀποτελεῖται ἀπὸ σῶμα καὶ ψυχή, ἀπὸ ὕλη καὶ πνεῦμα. Ἡ ἀγάπη, λοιπόν, τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ πλάσμα του ἐκδηλώνεται ὄχι μόνο πρὸς τὶς ἀνάγκες τὶς πνευματικές, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὶς ὑλικές. Εἶδατε σήμερα τί ἔκανε ὁ Κύριος στὴν ἔρημο. Δὲν χόρτασε τὰ πλήθη, ποὺ εἶχαν συναχθῆ ἐκεῖ, μόνο μὲ τὸν λόγο του. Ἄλλὰ φρόντισε νὰ μὴ μείνουν πεινασμένοι καὶ ἀπὸ σωματικὴ ἄποψι. Γι' αὐτό, πολλαπλασίασε μὲ θαυμαστὸ τρόπο, τὰ πέντε ψωμιὰ καὶ τὰ δύο ψάρια, ποὺ βρισκόνταν στὰ χέρια τῶν μαθητῶν Του. Κι' ἔτσι, ὄχι μόνο ἔφαγαν καὶ χόρτασαν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι — στοὺς ὁποίους μόνο οἱ ἄνδρες ἔφασαν τοὺς πέντε χιλιάδες — ἀλλὰ καὶ περισσεύσαν δώδεκα γεμάτα κοφίνια.

Πρὶν, ὅμως, κάμῃ τὸ θαῦμα Του αὐτὸ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε στοὺς μαθητάς Του, ποὺ ἦλθαν νὰ Τοῦ ὑποδείξουν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους γιὰ νὰ πᾶνε στὰ γύρω χωριά καὶ νὰ βροῦνε φαγητό: — Δότε τους ἑσῆς νὰ φάγουν.

Δὲν τοὺς τὸ εἶπε αὐτὸ γιὰ νὰ τὸ πραγματοποιήσουν οἱ μαθηταί.

Διότι αὐτοὶ δὲν μπορούσαν νὰ κάμουν τὸ θαῦμα, ποὺ ἐκεῖνος ἔκαμε κατόπιν. Τοὺς τὸ εἶπε, γιὰ νὰ τοὺς δείξῃ, ὅτι στὸ μέλλον, ὅταν θά-βγαιναν νὰ συνεχίσουν τὴ διδασχὴ Του, θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν στὸν νοῦ τους κι' αὐτὸ τὸ καθῆκον.

«Δόστε τοὺς ἐσεῖς νὰ φάγουν.» Αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ ἦταν μιὰ ἐντολὴ ποὺ θὰ χρειαζόταν στοὺς ἀποστόλους ἀργότερα. Κι' ὄχι μόνο στοὺς ἀποστόλους, ἀλλὰ καὶ σὲ ὀλόκληρη τὴν Ἐκκλησίαν.

Ποιὸ ἦταν τὸ ἔργο ποὺ περιμένε τοὺς ἀποστόλους; Ποιὸ εἶναι πάντα τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας; Ἡ διάχυσις τῆς θείας ἀγάπης στὸν κόσμον. Ἡ τροφοδοσία τῶν ψυχῶν μετὰ τὸν νοητὸν ἰχθῦ καὶ τὸν οὐράνιο ἄρτο, ποὺ εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ τὸ Εὐαγγέλιό Του. Ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἡ ἀνακούφισις τῶν βασανισμένων, τῶν φτωχῶν, τῶν ἀρρώστων, τῶν κατατρεγμένων, δηλαδὴ ἡ ὑλικὴ βοήθεια καὶ συνδρομὴ σὲ ὅσους ὑποφέρουν, θλίβονται κι' ἔχουν ἀνάγκη.

Γράφει τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιον, ὅτι ὁ Κύριος πέρασε ἀπὸ τὴ γῆ εὐεργετῶντας καὶ γιατρεῦντας. Βλέπουμε στὶς «Πράξεις» τοὺς ἀποστόλους νὰ σηκώνουν παραλυτικούς, νὰ ἀνασταίνουν νεκρούς, νὰ οἰκονομοῦν ἔτσι τὴ ζωὴ τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ μὴ μένη κανεὶς νηστικός, οὔτε ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, οὔτε ἀπὸ τὸ γῆινο ψωμί. Παρατρηοῦσε τοὺς Πατέρες καὶ τοὺς ἀγίους νὰ σκορπίζουσι τὸ ἔλεός τους στοὺς φτωχοὺς, νὰ φτιάχνουσι νοσοκομεῖα, γηροκομεῖα, ξενῶνας καὶ κάθε λογῆς συναφῆ ἰδρύματα. Ἀκούμε ἕνα ἀπὸ αὐτοὺς νὰ λέγῃ, πὼς αἱ φτωχοὶ εἶναι ὁ θησαυρὸς τῆς Ἐκκλησίας», θέλοντας νὰ τονίσῃ μ' αὐτὴ τὴν ὀραία φράσι ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει μεγάλη τῆς ἐγνοια τὴ βοήθεια στοὺς ἐνδεεῖς.

Λοιπὸν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ «δόστε τοὺς ἐσεῖς νὰ φάγουν», ποὺ εἶπε ὁ Κύριος στοὺς μαθητάς του ἐκείνη τὴν ἡμέραν, δὲν ἦταν μιὰ ἀπλῆ λαβή, γιὰ νὰ τοῦ ἀπαντήσουν ὅτι δὲν εἶχαν ἄλλο ἀπὸ πέντε ψωμιά καὶ δύο ψάρια, κι' ἔτσι νὰ κάμῃ κατόπιν τὸ μεγάλο Του θαῦμα. Εἶναι μιὰ μόνιμη ἐντολὴ τοῦ Κυρίου, ἀσβυστὴ κι' ἀξεθώριαστη στοὺς αἰῶνες, πάντα δυνατὰ ἀκουστὴ στὰ βάθη κάθε χριστιανικῆς ψυχῆς.

Ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ πρέπει νὰ ἐφαρμόζουμε τὴν ἐντολὴ τῆς ἀγάπης, προστρέχοντας ὄχι μόνο στὶς πνευματικῆς, ἀλλὰ καὶ στὶς ὑλικῆς ἀνάγκης τοῦ πλησίον μας. Δίνοντας ἕνα πιάτο φαῖ στὸν νηστικό, ἕνα ροῦχο στὸν γυμνὸ, περιποιοῦμενοι τοὺς ἀσθενεῖς, φιλοξενῶντας τοὺς ἀστέγους, ὑπερασπιζόμενοι τοὺς ἀπροστατεύτους, παίρνοντας ἐπάνω μας τὰ ὄφρα καὶ τὶς χῆρες.

Θυμᾶστε τί προειδοποιεῖ ὁ Κύριος γιὰ τὴν ἐξέτασι ποὺ θὰ μᾶς γίνῃ μπροστὰ στὸ φοβερό Του βῆμα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως; Δὲν θὰ μᾶς ρωτήσῃ πόσους σταυρούς κάναμε, πόσες ὥρες προσευχηθήκαμε, οὔτε ἀκόμα πόσο συχνὰ πηγαίναμε στὴν ἐκ-

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεο. Δ η μ ή τ ρ ι ο ν Σ ρ α ῶ ρ ο ν (;), Ὁρεινῆν Σερρών. Ἐφ' ὅσον ἔχετε 38 ἐτῶν συνεχῆ ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν δύνασθε νὰ λάβετε σύνταξιν λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ἥτις θὰ ἀνέρχεται εἰς 826 δραχμὰς μηνιαίως· ὡς ἐφ' ἅπαξ θὰ σᾶς χορηγηθῆ τὸ ποσὸν τῶν 11.500 δραχμῶν. Τὴν ἐν λόγῳ σύνταξιν θὰ λάβετε, ἐφ' ὅσον ἔχετε συμπληρώσει τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας. Ἄλλως ἢ σύνταξις σας θὰ εἶναι κατὰ τι κατωτέρα τῶν 826 δραχμῶν. Διὰ τὴν αὔξησιν τῶν 50οιο δὲν ἔχομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος καμμίαν πληροφορίαν. Ὅταν πρόκειται νὰ συνταξιοδοτηθῆτε τὸ Τ.Α.Κ.Ε. θὰ σᾶς γνωρίσῃ τὴν ὀφειλὴν τον. — Αίδεο. Ἴ ω ἄ ν ν η ν Σ φ ο ν δ υ λ ἄ κ η ν, Ἀγ. Ἀθανασίου Εἰάνθης. Αυστηρῶς εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἡσφαλισμένων, οὔτως ἔλαβον δάνειον δὲν περιλαμβάνεσθε. Ἡ αἴτησίς σας δὲν ἐνεκρίθη. — Αίδεο. Ἦ λ ί α ν Σ ι ο ῦ τ η ν, Παλαμπᾶ Παραμυθίας. Δύνασθε νὰ παραιτηθῆτε καὶ νὰ λάβετε σύνταξιν λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας. Ὡς συντάξιμα ἔτη θὰ ὑπολογισθοῦν μόνον τὰ μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1957. Τὰ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 75ου ἔτους τῆς ἡλικίας ἔτη δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄφιν. Πάντως ἐὰν παραιτηθῆτε τώρα ἢ σύνταξις σας θὰ ἀνέλθῃ, ἐὰν μὲν εἰσθε τῆς Δ' κατηγορίας εἰς 756 δραχμὰς μηνιαίως, τὸ δὲ ἐφ' ἅπαξ εἰς 9.100 δραχμὰς, ἐὰν δὲ ἀνήκετε εἰς τὴν Γ' κατηγορίαν, εἰς 826 δραχμὰς μηνιαίως καὶ τὸ ἐφ' ἅπαξ εἰς 11.500 δραχμὰς περίπου. — Αίδεο. Δ. Μ. Α. Διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὰ ἐρωτήματά σας πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὸ ἔτος τῆς ἡλικίας σας. Γράφατέ μας ἐπίσης διατὶ ἀπουσιάσετε, πόσον χρόνον, καὶ ἐὰν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας σας εἴχετε διακόψει τὴν καταβολὴν ἀσφαλιστρῶν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Γράφετε ὡσαύτως ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐξαγοράσετε προὔπηρεσίαν. Ποίαν; Διότι μόνον ἡ προὔπηρεσία διακόνου ἢ ἡ δημοσία τοιαύτη ἐξαγοράζεται. Ἐξαγορὰ προὔπηρεσίας διὰ τὸ Ταμεῖον Ἀρωγῆς δὲν εἶναι δυνατὴ. — Αίδεο. Γ ε ρ ἄ σ ι μ ο ν Κ α ρ α τ ι ν ὄ ν, Γριζάτα Κεφαλληνίας. Δὲν δύνασθε νὰ παραιτηθῆτε τώρα,

κλησία. Ἄλλὰ τί θὰ μᾶς ρωτήσῃ; Ἄν πράξαμε αὐτά, ποῦ ἀναφέρθησαν προηγουμένως. Ἄν ἀσκήσαμε τὴν ἀγάπην Του ὄχι μόνον μὲ πνευματικόν, ἀλλὰ καὶ ὕλικόν τρόπον.

Μὴ ξεχάσης, λοιπόν, ἀγαπητέ, τὴν ἐντολὴ αὐτὴ τοῦ Κυρίου, ποῦ εἶδες νὰ λάμπῃ στὴ σημερινὴ περικοπὴ. Μὴ ἀμελήσης τὴν ἐφαρμογὴ τῆς. Δίνε νὰ τρῶνε σὲ ὅσους γύρω σου δὲν ἔχουν νὰ φᾶνε. Καὶ μὴ ξεχνᾶς, ὅτι ἔτσι δὲν πρόκειται νὰ στερηθῆς καὶ νὰ μείνης ὁ ἴδιος νηστικός· ἂν καὶ γι' αὐτὸ ἀκόμῃ ἢ ἀγάπην εἶναι ἔτοιμη. Γιατί, ὅπως ὁ Κύριος εὐλόγησε καὶ πλήθυνε ἐκεῖνα τὰ πέντε ψωμιὰ καὶ ἐκεῖνα τὰ δύο ψάρια, ἔτσι θὰ εὐλογῇ καὶ θὰ πληθύνῃ ὅ,τι κι' ἐσὺ θὰ σκορπίζῃς γύρω σου μὲ τὴν ἐλεημοσύνην.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ἀλλὰ μετὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1958, ὅτε συμπληρώνετε τὸ ὄριον ἡλικίας (75ον ἔτος). Ἐπομένως πρέπει τὸν Δεκέμβριον νὰ γράψετε ἐκ νέου εἰς τὸν «Ἐφημέριον» διὰ νὰ σᾶς πληροφορήσωμεν, πόση θὰ εἶναι ἡ σύνταξις σας καὶ τὸ ἐφ' ἅπαξ, διότι ὁ ἀπὸ τοῦδε καθορισμὸς των εἶναι ἐπισφαλής. — Αἶδες. Παναγιώτην Σκουζήν, Παλαιοχωράκιον Ναυπакτίας. Παραιτούμενος θὰ λάβετε σύνταξιν λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ἣτις θὰ ἀνέλθῃ εἰς 826 δραχμὰς μηνιαίως. Ἐφ' ἅπαξ βοήθημα θὰ λάβετε περὶ τὰς 11500 δραχμὰς. Ἐξαγορὰ προὔπηρεσίας δὲν χρειάζεται. — Αἶδες. Ἀπόστολον Ἀθαν. Γιαννέλλην, Λουτρὸν Μεσσηρίας. Δὲν δύνασθε νὰ λάβετε σύνταξιν, διότι οὔτε τὸ ὄριον ἡλικίας ἔχετε συμπληρώσει, οὔτε 35ῆτῃ ἐφημεριακῇ ὑπηρεσίαν ἔχετε. Δυστυχῶς ἐξαγορὰν προὔπηρεσίας δὲν δύνασθε νὰ κάμετε, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχετε συμπληρώσει τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας. — Αἶδες. Παναγιώτην Κνυράκον, Νεοχωράκιον, Θηβῶν. Ἀποθανόντος τοῦ συνταξιούχου ἐφημερίου, ἡ σύνταξις μεταβιβάζεται μόνον εἰς τὴν πρεσβυτέραν, ἀγάμους θυγατέρας καὶ ἀνηλίκους υἱούς. Ἡ υἰοθετηθεῖσα θυγάτηρ, ἔγγαμος ἢ ἀγαμος δὲν λαμβάνει σύνταξιν, οὐδὲ μεταβιβάζεται ἢ χορηγομένη εἰς τὴν πρεσβυτέραν τοιαύτην. Διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἱατροῦ ὑπεβάλομεν τὴν παράκλησίν σας ἀρμοδίως. Αἶδες. Ἰωάννην Τσιάκον, Βασιλάκιον Σπάρτης. Δύνασθε νὰ λάβετε σύνταξιν λόγῳ πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ὥστε εἶναι περιττὴ ἡ ἐπίκλησις λόγῳ ὑγείας. Σύνταξιν θὰ λάβετε δραχμῶν 756 μηνιαίως καὶ ἐφ' ἅπαξ δραχ. 9.100, ἐὰν ἀνήκετε εἰς τὴν Δ' κατηγορίαν. Ἐὰν εἴσθε τῆς Γ' κατηγορίας θὰ λάβετε 826 δραχμὰς μηνιαίως ὡς σύνταξιν καὶ 11.480 δραχμὰς ὡς ἐφ' ἅπαξ βοήθημα. Αἶδες. Ν. Κωστάκην, Κενουρίον. Σᾶς ἀπρητήσαμεν δι' ἐπιστολῆς.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄρχιμ. Παντελεήμονος Μπαρδάκου, Ἡ διὰ τοῦ Πνευματικοῦ ἄφεςις.—
 Χ.,—Ἀδελφικὰ Γράμματα.—Χρυσοστόμου, Ὁ ἕκτος λόγος περὶ ἱερωσύνης (μετάφρ. Θεοδόση Σπεράντσα).—Βασ. Ἡλιάδῃ, Ἐνας ναὸς τοῦ Γαλατᾶ Κωνσταντινουπόλεως, ποὺ κατηδαφίσθη.—Ἀνθίμου Θεολογίτου, Ἀναδρομὴ στὰ περασμένα.—Φ. Κόντογλου, Βλάσιος Πασιὰλὸς διὰ Χριστὸν σαλῶς.—Βασ. Μουστάκη, Κηρύγματα εἰς τὰ Εὐαγγελικὰ ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν.—Ἀλληλογραφία.

Δι' οὗτο ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
 Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
 Ὀδὸς Φιλοθέης 19—Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Τ. Ρούτσης, Κουκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδόν.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ - ΙΑΣΙΟΥ Ι. ΑΘΗΝΑΙ